

Гісторыя газеты — гісторыя краіны

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

100 гадоў Родная газета на роднай мове ЗВЯЗДА

9 ЖНІЎНЯ 2017 г. **СЕРАДА** №151 (28515)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Рэдакцыі газеты «Звязда»

Паважаныя сябры!

Віншую вас са 100-гадовым юбілеем выхаду ў свет першага нумара газеты «Звязда».

Заснаваная ў няпросты час узрушэнняў і перамен у жніўні 1917 года, «Звязда» стала сапраўдным летапісам жыцця беларускага грамадства. Яе гісторыя непарыўна звязана з гісторыяй Беларусі і нашага народа. Праз газету родная мова даходзіць да кожнага сэрца.

«Звязда» не пераставала выдавацца нават падчас Вялікай Айчыннай вайны. Газету выпускалі ў мінскім падполлі, пасля — на партызанскім востраве Зыслаў. Друкаванае слова заклікала людзей да барацьбы з захопнікамі, нада-

вала ўпэўненасць і сілы. Нездарма пасля вайны «Звяздзе» прысвяцілі чатыры помнікі — унікальны выпадак, які ярка сведчыць пра значнасць газеты для беларусаў.

Шануючы традыцыі аб'ектыўнасці і ўзважанасці ў падачы інфармацыі, увагі да простага чалавека, якія былі закладзены не адным пакаленнем журналістаў, перыядычнае выданне застаецца для свайго чытача кампетэнтнай крыніцай інфармацыі і спагадлівым суразмоўцам.

Жадаю калектыву рэдакцыі здароўя, натхнення, плёну ў працы дзеля росквіту нашай роднай Беларусі.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь
Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

9 жніўня 2017 года.

НА ЎСЕ СТО!

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ISSN 1990 - 763X

17151

9 771990 763008

Вырашаючы, якім павінна быць фота першай старонкі да такой значнай даты — стагадовага юбілею, — мы перабралі розныя варыянты: багатая і слаўная гісторыя газеты, у якой працуюць, давала на тое ўсе падставы. А спыніліся вось на гэтым — на рэдакцыйным паверсе пад партрэтамі рэдактараў, якія выпускалі «Звязду» да і падчас вайны (гэта значыць як мінімум семдзесят пяць гадоў назад), мы сабралі сённяшнюю звяздоўскую моладзь.

Паглядзіце, колькі іх у нас — прыгожых, натхнёных, таленавітых. Менавіта яны робяць сённяшнюю «Звязду», шануючы традыцыі, закладзеныя папярэднікамі, верачы ў сябе і ў дзень заўтрашні. «Хай ззяе ў вяхах у надзейных руках сонца жывой Беларусі!» — гэта пра іх. І, вядома ж, пра вас, нашы шануюныя верныя чытачы. Мы верым і ведаем — газета ў надзейных руках. І мы яшчэ неаднойчы 9 жніўня скажам: са святам, наша «Звязда»!

АДКРЫЦЬ СВАЮ СПРАВУ — ЯШЧЭ НЕ ЁСЁ

Як стымуляваць дзелавую ініцыятыву?

Яшчэ на мінулым Усебеларускім народным сходзе ў якасці адной з ключавых задач для развіцця краіны на наступную пяцігодку разглядалася стварэнне максімальна спрыяльных умоў для прадпрымальніцтва. Сёлетая тэма лібералізацыі бізнесу больш чым на слыху. На самым вышэйшым узроўні яна абмяркоўвалася яшчэ ў лютым. Учора ў Палацы Незалежнасці да яе звярнуліся ізноў — каб прааналізаваць, наколькі правільна распрацоўваюцца заканадаўчыя акты, прызначаныя стымуляваць дзелавую ініцыятыву.

Патрабаванні — мінімум

Гэты пакет дакументаў, як слушна адзначыў кіраўнік дзяржавы, можа вызначыць эканамічнае развіццё краіны як на найбліжэйшую, так і на больш аддаленую перспектыву. У студзені Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка стварыў рабочую групу па ўдасканаленні кантрольнай дзейнасці і ліквідаванні залішніх патрабаванняў да суб'ектаў гаспадарання, у лютым былі вызначаны кірункі яе работы.

— Па выніках зробленай працы падрыхтаваны пакет дакументаў, мэтай якіх з'яўляецца павышэнне дзелавой актыўнасці ў Беларусі, — канстатаваў Прэзідэнт. — Прадстаўленыя да разгляду нарматыўныя акты змяшчаюць шэраг даволі сур'ёзных навацый для эканамічнай сферы. Ад паведамляльнага прынцыпу пачату здзяйснення асобных відаў эканамічнай дзейнасці да сістэмы выбарачных праверак. Гэта, бяспрэчна, сур'ёзны крок на шляху павышэння даверу дзяржавы да дзелавой супольнасці.

Ад улады чакаюць рашэнняў, якія дазваляць любому чалавеку спакойна адкрыць сваю справу і працаваць, кіруючыся мінімальным наборам патрабаванняў. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: усе непатрэбныя адміністрацыйныя бар'еры і працэдуры, якія перашкаджаюць працы, неабходна ліквідаваць.

— Іх, на жаль, на сёння няма, — звярнуў увагу ён. — Шмат нарананяў да такіх бар'ераў у будаўнічай сферы. У свой час мы адмянілі яе ліцэнзаванне, аднак на змену прыйшлі новыя патрабаванні: атэстацыя прадпрыемства, сертыфікацыя будаўнічых работ і атрыманне пасведчанна аб тэхнічнай кампетэнцыі. У выніку, на думку прадстаўнікоў бізнес-супольнасці, гэта галіна працягвае заставацца краіне зарэгуляванай.

Акрамя таго, адзначыў кіраўнік дзяржавы, неабходна ўважліва паглядзець на аў-

тарскі і тэхнічны нагляд. Сёння праектанты і інжынеры атрымліваюць немалыя грошы, а адказнасці амаль ніякай.

— І нарэшце — кантроль. Я казаў не раз і зноў паўтару: кантроль дзяржавы ў эканоміцы мы згубіць не можам, не павінны і ніколі не згубім, — заявіў Аляксандр Лукашэнка. — Людзі нам пасля гэтага не прабачаць, — калі нешта здарыцца, спытаюць з нас, з улады, і менш — з бізнесу.

Інтэрэсы краіны

Такім чынам, дакументы па разнавыродным бізнес-ініцыятыўе, якія рыхтуюцца, павінны ў поўнай меры адказваць інтарэсам дзяржавы.

— Скажу проста па-чалавечы, як чалавек дзяржаўны: ад любых нашых з вамі сумесных дзеянняў — маіх, як прадстаўніка ўлады, і вашых, як прадстаўнікоў бізнесу, — павінен быць нейкі эффект для дзяржавы і для бізнесу, — заявіў кіраўнік краіны. — Гульня ў адны вароты непрымальна. Вы, бізнесмены, гэту разумеце цалкам.

Аляксандр Лукашэнка паставіў наступную ўмову: разнавыроднае бізнесу павінна прынесці карысць не толькі непасрэдна бізнесменам, але і людзям, якія працуюць на прыватнікаў, а таксама дзяржаве.

Прадпрымальнікам трэба дбаць пра дзяржаву, у якой яны жывуць. Прынамсі, ад яе магутнасці залежыць і іх дабыток. Такім чынам, гутарка — пра так званую сацыяльную адказнасць бізнесу.

— Нельга дапусціць розніцу паміж беднымі і багатымі людзьмі — там сярэдняе і тут сярэдняе — у 25—30 разоў. Гэта недапушчальна. Гэта правобраз калі не рэвалюцыі будучай, то нестабільнасці дакладна. Таму я за тое, каб бізнес у нас быў свабодным, адказным, больш эфектыўным — і ў гэтым плане трэба ўсё прымаць, але каб пасля прыняцця такіх рашэнняў дзяржава стала больш моцнай. Калі вы па-іншаму разумееце гэту праблему, тады ў нас тут з вамі наўрад ці нешта атрымаецца.

Фота БЕЛТА

Трэба сказаць, што спрэчэнне ўмоў вядзення бізнесу накіравана ў многім на сельскія населеныя пункты, малыя гарады. У сталіцы, абласных цэнтрах людзям працей знайсці сабе працу, на перыферыі ж з гэтым часамі ўзнікаюць праблемы. Такім чынам, чалавек змога сам заняць сябе.

Няпросты шлях

Падчас нарады Аляксандр Лукашэнка ўзняў некалькі пытанняў. Па-першае, ці змога бізнес пасля падпісання абмеркаваных дакументаў працаваць больш эфектыўна? Па-другое, ці нададуць гэтыя дакументы патрэбны імпульс развіццю прадпрымальніцтва і стварэнню новых працоўных месцаў? Пры гэтым кіраўнік дзяржавы звярнуўся да ўсіх, хто думае, што бізнес — гэта лёгкія грошы:

— Бізнес — гэта вельмі цяжкая ноша, можа быць, самая цяжкая. Там трэба вараушыцца і ведаць многае. І ўсе, хто сёння хоча мець сваю справу, павінны разу-

мець, што ў 20 гадоў можа не атрымацца і нават у 30. Прайдзіце гэты шлях за тымі бізнесменамі, якія нешта разумеюць у гэтым бізнесе, навучыцеся. Памятайце, што займацца бізнесам і прадпрымальніцтвам вельмі складана, вельмі цяжка і для гэтага трэба валодаць не проста адпаведнымі, а цэлым комплексам навыкаў. Асабліва ў нашым грамадстве, якое толькі-толькі пачынае займацца гэтым. Таму заўсёды шукайце прычыну ў сабе, а не бегайце па вуліцах і плошчах, рыдаючы, што дзяржава нечага не стварыла.

Прэзідэнт заклікаў усіх бізнесменаў да сумленнай, шчырай працы. І тады ў Беларусі ім будзе вельмі лёгка абараніць свае інтарэсы.

Разгледжаныя дакументы чакае толькі некаторая дашліфоўка — хутчэй, тэрміналагічнага характару. Кіраўнік дзяржавы паставіў задачу цалкам іх падрыхтаваць да першага кастрычніка.

Надзея ЮШКЕВІЧ.
yushkevich@zviazda.by

У тэму

Уладзімір ЗІНОЎСКІ, міністр эканомікі, пацвердзіў, што Прэзідэнт у цэлым ухваліў прадстаўлены пакет дакументаў. У той жа час ёсць тэхнічныя моманты, якія будуць дапрацаваны. Асноўны дакумент — дэкрэт — прадугледжвае шэраг даволі істотных спрашчэнняў:

— Напрыклад, скарачэнне ў дзясяткі разоў патрабаванняў пажарнай бяспекі, санітарна-эпідэміялагічных умоў.

Сяргей НАЛІВАЙКА, міністр па падатках і зборах, раскажаў пра тое, што кіраўнік дзяржавы падтрымаў і прапанову па ўвядзенні трохгадовага мараторыя на павышэнне ставак падаткаў і ўвядзенне новых падаткаў і пошлін. Гэта даць бізнесу, у першую чаргу, прадказальнасць і стабільнасць.

Уладзімір КАЛТОВІЧ, міністр антыманапольнага рэгулявання і гандлю, раскажаў пра праект Указа Прэзідэнта «Аб стварэнні ўмоў для развіцця гандлю, грамадскага харчавання, бытавога абслугоўвання насельніцтва», які распрацоўвала яго ведамства:

— Асноўная ідэя заключаецца ў тым, каб даць сігнал грамадству, што чалавек небагаты можа пачаць сваю справу без інвестыцый і з мінімальнымі падатковымі патрабаваннямі. У цэлым Прэзідэнт падтрымаў ідэю дакумента. Сярод ільгот — уплата збору ў адну базавую велічыню ў месяц, а таксама вызваленне ад зямельнага падатку і падатку на нерухомаць.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Пры выбуху ў Лахоры пацярпела амаль 40 чалавек

Па меншай меры 39 чалавек пацярпелі пры выбуху ў пакістанскім горадзе Лахор, правінцыя Пенджаб. Па даных паліцыі, грузавік прыбыў сюды з паўночнай правінцыі Хайбер-Пахтунхва з партыяй абрыкосаў, дзе была схаваная выбуховка. Ён прастаяў тры дні на загрузанай вуліцы Аўтфал Роўд, пакуль па неўстаноўленай прычыне не спрацавала выбуховка. Інцидэнт адбыўся за два дні да таго, як экс-прэм'ер Наваз Шарыф павінен быў прыехаць у Лахор. Выбухная хваля была такой сілы, што пашкодзіла больш за 100 аўтамабіляў і матацыклаў, таксама абрынуўся дах размешчанай побач з месцам здарэння школы.

У Эквадоры ўвялі меры жорсткай эканоміі з-за крызісу

Прэзідэнт Эквадора Ленін Марэна абвясціў аб адмове ад куплі аднаго з самалётаў для карыстан-

ня высокапастаўленымі чыноўнікамі, продажы аўтамабіляў класа люкс, скарачэнні заробкаў высокапастаўленым дзяржслужачым на 10%, а таксама продажы ўсёй нерухомасці, якая належыць дзяржаўнай кампаніі Inmobiliar. Па словах кіраўніка Эквадора, эканомленыя сродкі будуць выкарыстаныя для фінансавання праекта «Дом для ўсіх», нацэленага на стварэнне працоўных месцаў і забеспячэнне жыллём тых слабых насельніцтва, якія маюць у гэтым найбольшую патрэбу.

У Сіцыліі арыштавалі пажарных-падпальшчыкаў

39 актыўных пажараў бушуюць на Сіцыліі, больш за ўсё пацярпелі правінцыі Палерма, Месіна і Эна. У правінцыі Рагуза на поўдні Сіцыліі паліцыя арыштавала групу пажарных-добраахвотнікаў, якія самі падпальвалі лес, каб потым атрымаць за тушэнне бонусныя выплаты — па 10 еўра ў гадзіну за звышурочную працу. Дарэчы, цяперашняе лета — самае спякотнае і засушлівае на Апенінах за апошнія 200 гадоў. Па колькасці сёлетніх пажараў Італія стаіць на першым месцы сярод еўрапейскіх краін, а па плошчы выпаленай зямлі — на другім пасля Партугаліі. Засуха ўжо нанесла краіне шкоду ў памеры больш за 2 млрд долараў.

■ Меркаванне

ІНДЫКАТАР ХАРЧОВАЙ БЯСПЕКІ

Пачатак 1990-х стаў самым цяжкім перыядам у сельскай гаспадарцы Беларусі за дзесяцігоддзі. Ва ўмовах пасля распаду СССР гэтая частка эканомікі перажывала наступныя праблемы: адсутнасць грашовых сродкаў, неабходнай тэхнікі, запчастак, падтрымкі з боку дзяржавы.

Адной з галоўных праблем для сельскай гаспадаркі Беларусі была адсутнасць неабходных па якасці складскіх памяшканняў, і гэта было ўласціва савецкай эканоміцы — ураджай у СССР маглі сабраць нядрэнны, але потым амаль палова згнівала на непрыстасаваных складах.

Ва ўмовах Беларусі гаворка пра стабільную магчымасць збіраць нядрэнныя ўраджай не ішла — сельская гаспадарка краіны вымушана апераваць ва ўмовах знаходжання ў зоне, дрэнна прыстасаванай для збору ўраджая. Зона крытычнага земляробства вызначаецца невысокім узроўнем урадлівасці асноўных зямель сельскагаспадарчага прызначэння і пастаяннымі перыпетыямі надвор'я — засухамі або працяглымі ліўнямі. Таксама ў Беларусі хранічны недахоп сонца для паспяховага высявання многіх відаў культур — усяго 20—30 сонечных дзён на год. Яшчэ адной праблемай стала чарнобыльская катастрофа, якая забрала ў эканомікі частку найбольш урадлівых зямель.

На фоне відавочных праблем у сельскай гаспадарцы востра паўстала пытанне аб статусе ворных зямель — ці павінны яны знаходзіцца ў дзяржаўнай або прыватнай уласнасці. Рэформа сельскай гаспадаркі ў многіх суседзяў Беларусі пайшла па другім варыянце развіцця.

Сітуацыя ў краіне пачала мяняцца пасля прэзідэнцкіх выбараў 1994 года. Аляксандр Лукашэнка зрабіў стаўку на развіццё сельскай гаспадаркі не толькі як галіны нацыянальнай эканомікі, але і як сферы, найважнейшай для гарантвання нацыянальнай бяспекі краіны. Здольнасць пракарміць сваё насельніцтва і рэалізоўваць лішкі прадукцыі для прыцягнення замежнай валюты ў эканоміку стала найважнейшым крытэрыем рэформаў, якія праводзіліся.

Стаўка была зробленая на захаванне ворнай зямлі ў дзяржаўнай уласнасці — вопыт многіх суседзяў, што пайшлі па шляху прыватызацыі, прадэманстравалі дрэнныя вынікі. Так, у Расійскай Федэрацыі пасля прыватызацыі ворнай зямлі каля паловы яе перастала апрацоўвацца. Многія новыя ўладальнікі расцэньвалі набытыя ўчасткі як нерухомаць, якая прынясе прыбытак за кошт падабражэння на рынку, а не пастаяннага выкарыстання па мэтавым прызначэнні. Захаванне ў Беларусі ворнай зямлі ў дзяржаўнай уласнасці не выключае камерцыйнага яе выкарыстання — на ёй працуюць прыватныя суб'екты эканомікі, у тым ліку і вялікая колькасць замежных.

Адным з найважнейшых кірункаў рэформаў стала абсталіванне сучасных складоў для захавання сабранага ўраджаю і будаўніцтва новых фермаў па найлепшых узорах у сусветнай практыцы. Было аказана неабходнае садзейнічанне для развіцця сельскай гаспадаркі ў раёнах, пацярпелых ад Чарнобыля.

Вынікі зробленых захадаў гавораць самі за сябе. Беларусь ужо даўно адпавядае крытэрыям нацыянальнай бяспекі ў сферы сельскай гаспадаркі. Больш за тое, ідзе работа па яе далейшым развіцці. Так, калі па мясе ў 2010 годзе Беларусь забяспечвала сябе на 118,3 працэнта, то па выніках 2015-га — на 133,1. Па малаку было 199,4 працэнта, стала — 227. Па яйках было 118,3, стала 128,7 працэнта. Па бульбе было 102,1, стала 105,1 працэнта.

Крыху не дацягваюць да поўнага забеспячэння агародніна і бахавыя культуры — па выніках 2015 года краіна была забяспечана на 94,8 працэнта. Па некаторых відах прадукцыі шмат чакаць не даводзіцца — ва ўмовах адсутнасці выхаду да сусветнага акіяна Беларусь забяспечвае сябе рыбай толькі на 13,1 працэнта.

Але гэта норма нават для многіх узорных аграрных эканомі — не абавязкова вырабляць у лішку ўсе віды сельскагаспадарчай прадукцыі, лепш рабіць стаўку на тыя з іх, што здольныя прыносіць максімальны прыбытак. З прычыны цяжкіх кліматычных умоў такой галіной для Беларусі стала развіццё малочна-мяснова кірунку. Менавіта ён прыносіць асноўны прыбытак, менавіта ў гэтай сферы сканцэнтраваны асноўны экспертны патэнцыял сельскай гаспадаркі Беларусі. Напрыклад, па вытворчасці малака на душу насельніцтва Беларусь з'яўляецца абсалютным лідарам у СНД. Калі параўноўваць з Расійскай Федэрацыяй, лічбы гавораць самі за сябе — у Беларусі ў 2015 годзе было выраблена малака 743 кілаграмы на душу насельніцтва, а ў Расіі — толькі 210.

Ёсць поспехі і за межамі малочна-мясновай галіны. Так, на 2013 год Беларусь займала трэцяе месца ў свеце па вытворчасці льновалакна, журавін, пятае месца — па вытворчасці жыта, сёмае — па трыцікале, трынаццатае — па цукровых бураках.

У 2017 годзе Беларусь плануе экспартаваць прадуктаў харчавання на 6 мільярд долараў. Далейшыя поспехі сельскай гаспадаркі краіны павінны быць звязаныя з павышэннем узроўню інвестыцый, прыцягненнем усё большай і большай колькасці сучасных тэхналогій, павышэннем узроўню ўраджайнасці, выходам на новыя рынкі збыту прадукцыі. Неабходна таксама разабрацца ў найбліжэйшыя гады з празмернай закрэдытаванасцю асобных гаспадарак.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук

«НАТХНЕННЯ, ПЛЁНУ, ВОСТРАГА ПЯРА!..»

Паважаны Павел Якаўлевіч!

Паважаныя работнікі газеты «Звязда»!

Ад імя Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і сябе асабіста дазвольце павіншаваць вас са 100-годдзем газеты «Звязда».

На працягу стагоддзя, з нумар у нумар «Звязда» вядзе летапіс развіцця нашай краіны, слаўтай гісторыі беларускага народа. На старонках газеты знайшлі адлюстраванне значныя падзеі — індустрыялізацыя, падзвіг ваенных гадоў, адраджэнне краіны з руін, развіццё прамысловасці і сельскай гаспадаркі, небывалы ўзлёт навукі і тэхналогій. Выданне займала актыўную пазіцыю пры станаўленні незалежнасці Беларусі, прадстаўленні нашай дзяржавы на міжнароднай арэне і цяпер па праве можа лічыцца адной з галоўных газет краіны.

Можна з упэўненасцю сказаць, што «Звязда» прайшла выпрабаванне часамі, захоўваючы вернасць сваім найлепшым традыцыям, працягвае дынамічна развівацца.

Калектыў выдання знаходзіць арыгінальныя спосабы падачы матэрыялаў, адлюстроўваючы глыбіню і актуальнасць падзей, якія адбываюцца ў краіне і за яе межамі.

Не спыняйцеся на дасягнутым, з гонарам нясіце высокае званне журналіста, заставайцеся адданымі свайму прафесійнаму і грамадзянскаму абавязку.

Шчыра жадаю вам творчага натхнення, павелічэння ўдзячнай аўдыторыі, добрага здароўя і дабрабыту.

Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь М. У. МЯСНІКОВІЧ.

Калектыву рэдакцыі газеты «Звязда»

Дарагія калегі!

Сардэчна віншваем вас са 100-годдзем выхаду ў свет першага нумара газеты «Звязда».

На працягу стагоддзя газета была сапраўдным летапісам найноўшай гісторыі Беларусі. «Звязда» была са сваім народам і ў часы рэвалюцыйных узрушэнняў, і ў няпростыя часы пабудовы новага дзяржаўнага ладу, і ў ваеннае ліхалецце. Карэспандэнты газеты працавалі на сацыялістычных будоўлях, зброяй і словам змагаліся з ворагам у падполлі і партызанскіх атрадах, узнімалі краіну з руін, падтрымлівалі ўсе важныя для рэспублікі пачынанні, разам з усім грамадствам будавалі незалежную Беларусь. Праца некалькіх пакаленняў журналістаў «Звязды» — сведчанне адданасці сваёй Радзіме і сваёй прафесіі.

Добрыя звяздоўскія традыцыі працягваюць сённяшнія супрацоўнікі газеты. «Звязда» застаецца для свайго чытача аб'ектыўнай крыніцай кампетэнтнай інфармацыі, добрым сябрам і шчырым суразмоўнікам. У дзяржаўнай інфармацыйнай палітыцы газета займае сваё адметнае значнае месца, аператыўна, паслядоўна асвятляючы ўсе з'явы і працэсы, што адбываюцца ў краіне і грамадстве.

Жадаем вам здароўя, натхнення, цікавых тэм і герояў, плённай працы дзеля нашай роднай краіны.

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Паважаны Павел Якаўлевіч!

Ад імя Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь сардэчна віншую Вас і ўвесь калектыў «Звязды» са 100-годдзем з дня выхаду ў свет першага нумара газеты.

За многія дзесяцігоддзі існавання ў выданні склаўся свой непаўторны стыль, зразумелы почырк, яму належыць асабліва роля ў станаўленні і развіцці айчынных друкаваных сродкаў масавай інфармацыі.

Вы па праве можаце ганарыцца слаўнай гісторыяй і добрымі традыцыямі, а таксама таленавітымі журналістамі і рэдактарамі — бязмежна адданымі сваёй справе людзьмі. Менавіта ад іх майстэрства, мудрасці і гатоўнасці аператыўна даносіць дакладную інфармацыю залежыць фарміраванне грамадскай думкі ў розных галінах жыцця, у тым ліку — у сферы аховы навакольнага асяроддзя і

рацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў. Таму вольна шмат гадоў мы плеч працуем на карысць захавання прыроды Беларусі. Спецыяльны выпуск «Карані і кроны» на старонках газеты і сумеснае дзеішча Мінпрыроды і Выдавецкага дома «Звязда» — часопіс «Родная прырода» — выдатны прыклад сумеснай плённай працы.

Выказваю ўпэўненасць, што ў будучыні наша супрацоўніцтва ў вырашэнні прыярытэтных задач у галіне аховы навакольнага асяроддзя і рацыянальнага прыродакарыстання працягнецца.

У гэты ўрачысты дзень ад усёй душы жадаю газеце «Звязда» далейшага росквіту і вялікіх тыражоў, а супрацоўнікам выдання здароўя, натхнення і творчых перамог!

**Першы намеснік міністра
І. В. МАЛКІНА.**

Дарагія сябры!

Ад імя дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і мяне асабіста прыміце шчырыя віншаванні са 100-годдзем газеты «Звязда».

Гісторыя «Звязды» непарыўна звязана з гісторыяй нашай краіны. Супрацоўнікаў выдання нязменна вылучала ўменне простымі і яркімі словамі расказаць чытачам пра сацыяльна значныя, палітычныя і культурныя падзеі ў жыцці рэспублікі.

Сёння гэта ўнікальнае выданне, адзіная штодзённая беларускамоўная грамадска-палітычная газета ў Беларусі. Звяздоўцы заўсёды ў курсе апошніх падзей, у пошуку адказаў на самыя актуальныя пытанні грамадства. Праўдзівасць, аператыўнасць, канструктыўнасць былі і застаюцца асноватворнымі прынцыпамі калектыву выдання.

Асаблівай удзячнасці варта журналісты «Звязды» за актыўнае асвятленне шматпланавай дзейнасці парламентарыяў, за прадстаўленне магчымасці выказаць сваю пазіцыю і данесці яе да грамадзян Беларусі.

Упэўнены, што багаты творчы патэнцыял, талент і прафесіяналізм калектыву дазваляць яшчэ больш умацаваць рэпутацыю аднаго з самых годных медыябрендў краіны, паспрыяюць развіццю лепшых традыцый перыядычнага друку ў нашай рэспубліцы.

Жадаю ўсім супрацоўнікам газеты здароўя, шчасця, дабрабыту і поспехаў у вашай высакароднай дзейнасці на карысць роднай Беларусі.

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь У. П. АНДРЭЙЧАНКА.

Газета «Звязда» святкуе стагоддзе з дня заснавання. 100 гадоў — гэта цэлая эпоха, якая ўвабрала ў сябе яскравыя старонкі гісторыі барацьбы і стваральнай працы беларускага народа.

На працягу стагоддзя газета «Звязда» была разам са сваім народам. З часу свайго заснавання і па сённяшні дзень газета ўносіць значны ўклад ва ўмацаванне беларускай дзяржаўнасці, развіццё нацыянальнай культуры і адукацыі, гарантаванне ваеннай бяспекі нашай краіны.

Падчас Вялікай Айчыннай яна адной з першых пачала выдавацца на тэрыторыі акупіраванай фашыстамі Беларусі ў якасці друкаванага органа Мінскага гарадскога камітэта Камуністычнай партыі Беларусі.

У мірны час газета заўсёды шырока адлюстроўвала на сваіх старонках армейскія будні, уздымала актуальныя для арміі пытанні, выходзіла ў новых пакаленнях патрыятызм, гонар за гераічнае мінулае Радзімы — ставячы надзейную заслоны фальсіфікатарам гісторыі нашай Бацькаўшчыны.

Самай важнай і дакладнай інфармацыяй аб сучасным беларускім войску становіцца здабыткам грамадскасці, што ў поўнай меры садзейнічае вырашэнню сумесных задач па гарантаванні бяспекі Рэспублікі Беларусь, павышэнню маральнага духу беларускага народа, патрыятычнаму выхаванню грамадзян краіны.

Я ўдзячны карэспандэнтам «Звязды», якія шчыра цікавяцца працэсамі, што адбываюцца ў войску, за прафесіяналізм і журналісцкае майстэрства, жыццё і цікавыя рэпартажы, актыўную грамадзянскую пазіцыю. Упэўнены, што наша даўняе і плённае супрацоўніцтва будзе працягвацца і надалей.

Сардэчна віншую калектыў газеты, усіх тых, хто ў розныя часы меў дачыненне да яе стварэння, з юбілеем. Шчыра жадаю шчасця, моцнага здароўя і новых творчых поспехаў на карысць нашай Радзімы — Беларусі!

**Міністр абароны Беларусі
генерал-лейтэнант Андрэй РАЎКОЎ.**

*Калектыву рэдакцыі газеты «Звязда»
рэдакцыйна-выдавецкай установы
«Выдавецкі дом «Звязда»*

Паважаныя сябры!

Прыміце шчырыя віншаванні з нагоды 100-годдзя выхаду першага нумара газеты «Звязда».

Гісторыя газеты непарыўна звязана з гераічным мінулым нашай краіны. Яе старонкі — дакладны і праўдзівы летапіс жыцця беларускага народа.

На працягу свайго існавання газета адыгрывае асаблівую ролю ў кансалідацыі беларускага грамадства, стварэнні станоўчага іміджу краіны, а таксама ў захаванні найлепшых традыцый нацыянальнай журналістыкі.

Сёння газета «Звязда» — шматпланавое выданне са сваім адметным, непаўторным стылем. Газета заваявала давер чытачоў грунтоўнымі аналітычнымі матэрыяламі, артыкуламі пра дасягненні ў сацыяльна-эканамічнай і культурнай сферах жыцця краіны.

Творчы падыход да справы, дынамічны стыль працы, увага да новых ідэй вылучаюць ваш калектыў аднадумцаў і прафесіяналаў.

Упэўнены, «Звязда» і надалей будзе заставацца авангардам беларускага друкаванага слова.

Жадаю ўсім супрацоўнікам і чытачам газеты «Звязда» здароўя, дабрабыту, невычэрпнага натхнення і творчага плёну на карысць роднай Айчыны.

**Прэм'ер-міністр
Рэспублікі Беларусь А. У. КАБЯКОЎ.**

Паважаны Павел Якаўлевіч!

Сардэчна віншую Вас і ўвесь творчы калектыў аднаго з найстарэйшых нацыянальных выданняў з векавым юбілеем!

На працягу стагоддзя «Звязда» разам са сваім народам прайшла праз усе выпрабаваныя часы. Яе артыкулы — гэта сапраўдны летапіс станаўлення і развіцця нашай краіны. Дзякуючы ім выхоўвалася любоў да культуры мовы і фарміравалася нацыянальная самасвядомасць.

І сёння газету «Звязда» любяць людзі самых розных прафесій і ўзростаў. Уменне зацікавіць чытача, непаўторная манера зносін з аўдыторыяй дазваляюць ёй займаць вядучыя пазіцыі на медыйнай арэне.

Знаходзячыся заўжды ў цэнтры падзей, газета асвятляе ўсе бакі развіцця моцнай і квітнеючай Беларусі. Не застаецца без увагі і праваахоўная сфера. Дзякуючы высокаму прафесіяналізму журналістаў, грамадзяне атрымліваюць якасную і аб'ектыўную інфармацыю пра дзейнасць міліцыі, якая ў гэтым годзе таксама адзначыла стагадовы юбілей. Увесь гэты час мы былі побач.

Упэўнены, што плённае ўзаемадзеянне паміж міністэрствам і рэдакцыяй будзе развівацца і ў далейшым. Пацвярдзэнне таму — сумесны спецпраект «Фарпост спакою». Дзякуючы яму ўжо не першы год грамадзяне даведваюцца пра жыццё міліцыі, дасягненні, таленты і захапленні людзей у пагонах.

Ад імя кіраўніцтва і асабовага складу Міністэрства ўнутраных спраў яшчэ раз віншую са святам. Здароўя, шчасця і дабрабыту. Цікавых вам навін, высокіх тыражоў, удзячных чытачоў і лёгкага пяра!

**Міністр унутраных спраў
Ігар ШУНЕВІЧ.**

«ХАЙ БУДЗЕ ШМАТ У ВАС ГАСЦЕЙ!»

...Перад стагадовым юбілеем з нейкім асаблівым пачуццём разгортваю кожны свежы нумар. Найперш па звычцы шукаю знаёмыя прозвішчы журналістаў, але ж у газеце чытаю ўсё...
Найперш — з-за мовы.

Амаль трыццаць гадоў я адпрацавала паштальёнам і заўсёды раіла гэта выданне іншым. Прыемна, што людзі, пасябраваўшы з газетай, заставаліся з ёй на дзесяцігоддзі. Як, дарэчы, і наша сям'я. Любім «... Народ на провадзе», фотаздымкі Анатоля Клешчука і фотасловы Яўгена Пясецкага, абразкі Валянціны Доўнар і Васіля Ткачова... Шчыра дзякуем усім супрацоўнікам за цікавыя матэрыялы, карысныя парады, народны гумар.

Жадаем «Звяздзе» і надалей заставацца проста і шчырай. А яшчэ — эканамічнай стабільнасці, цікавых праектаў і тэм, удзячных чытачоў-падпісчыкаў і спонсараў!

*У стагадовы юбілей
Няхай збярэцца шмат гасцей!
Яшчэ болей — чытачоў,
Аднадумцаў ды сяброў,
Каб з дня ў дзень
І з году ў год
«Звязду» чытаў, любіў народ!*

Галіна НІЧЫПАРОВІЧ,

в. Магільна, Уздзенскі раён

• Тэлеграфным радком

Ад шчырага сэрца!

«Звяздзе»-юбілярцы

*Уявіць цябе старэнькай —
немагчыма,*

*Хоць не жарты —
сто гадочкаў за плячыма!
І дарэчы тут пытанне
аднагодак:*

*— Пэўна, ведаеш
Макропуласаў сродак?
— Ой, сябры,
заморскія здабыткі,*

*Хай сілкуюць тых,
занадта прыткіх...
Скарбы родныя газета
выбірала,*

*А імёны — і Скарына,
і Купала...
Са старонак усміхаецца
Айчына...*

*Для «Звязды» адна адзнака —
малайчына!
Іна Іосіфаўна АЛІСЕВІЧ,
г. Узда.*

Дарагая «Звязда» і звяздоўцы!

Прыміце шчырыя віншаванні з нагоды векавога юбілею нашай любімай газеты.

На сваіх старонках яна адлюстравала цэлую эпоху: супярэчлівы час калектывізацыі і станаўлення Савецкай улады, Вялікую Айчынную, цяжкія гады аднаўлення, першыя — незалежнасці... Яна вучыла і вучыць любові да Радзімы, да роднай мовы, якая клопатам таленавітых журналістаў жыве на старонках газеты.

Дык удзячных чытачоў вам, тыражоў, цікавых сустрэч, натхнення! Чакаем «Звязду» ў старажытным Полацку на Дзень беларускага пісьменства. І, вядома ж, не толькі...
Таццяна РАМАНОВА,
г. Наваполацк.

Дарагая «Звязда», з юбілеем!

Творцам — запамінальных сустрэч і артыкулаў, цікавых падзей і новых сяброў, невычэрпнай фантазіі!

Хай кожны радок, напісаны вамі, уносіць у жыццё нашага грамадства толькі пазітыўныя настроі!

Дзякуй за вашу штодзённую працу, за цікавыя і яркія работы, за падтрымку моладзі. Дзякуй, «Звязда», за тое, што ты ёсць! Як прыёмна адкрываць цябе раніцай...
З юбілеем!

**Наталія ШУЛЬЖЫЦКАЯ,
кіраўнік гуртка «Школа
журналістыкі» Маладзечанскага
цэнтра творчасці дзяцей і моладзі.**

«Звяздзе»

ў дзень стагоддзя

*...Святла жадала ты заўжды
Свайму народу,
Збірала словы для людзей,
Як кроплі мёду.*

**Тамара КРУТАЛЕВІЧ,
г. Беразіно.**

*Хай ззяе ў вяках у надзейных
руках Зорка-«Звязда» (факел) жы-
вой Беларускай!*

**М. ГЕРАСИМАЎ,
г. Мінск.**

«Людзі сэрцам выбіраюць «Звязду»

...Не буду казаць за іншых, але, як на мой погляд, дык для таго, каб мець поўную інфармацыю пра тое, што адбываецца ў краіне, дастаткова чытаць «Звязду». У ёй, як у Грэцыі, ёсць усё — ад праблем дзяржаўных да людскіх, ад паведамлення пра нейкую страшную камету, якая ляціць да Зямлі, да рэцэпта бліноў з гарбуза. Я наогул дзівам дзіўлюся аб'ёмнасці інфармацыі. Канешне, на дварэ час высокіх тэхналогій. Але ж каб у нумар даць столькі ўсяго — патрэбны і вялікая праца, і, як той казаў, «сэмае пачуццё». У «Звязды» гэта ёсць.

знаёмца паміж сабой і сяброўка. А вось у «Звязды» суполка гэтка ёсць. Запатрабаваны яе «... Народ на провадзе!», конкурс «Хто каго?», бо там усё пра нас, людзей Беларусі, такіх, якія мы ёсць.

Да таго ж гэтыя рубрыкі даюць нам магчымасць не толькі чытаць, але і пісаць па-беларуску, праяўляць свае здольнасці ды таленты. Падпісчыкам «Звязды» добра знаёмыя прозвішчы Ніны Бурко з Бярэзіншчыны, Валянціны Гудачковай з Жыткавічаў, Галіны Нічыпаровіч з

Уздзеншчыны, Анатоля Гарачова з Іўеўшчыны, Валерыя Гаўрыша з Чавусаў, Мікалая Старых з Гомеля... Усіх хіба пералічыш?!

Адносна сябе магу сказаць, што супрацоўніцтва са «Звяздой» навучыла мяне (можна сказаць, з нуля) пісаць аб тым, што хвалюе, што блізка. Для мяне гэта краязнаўства, тапаніміка...

У выніку мае матэрыялы друкаваліся ў выданні Нацыянальнай акадэміі навук «Беларуская дыялекталогія». А на мінулым Дні пісьменства я была адзначана Падзякай акадэміі «За вялікі асабісты ўклад у правядзенне краязнаўчай работы і папулярнызацыю гісторыка-культурнай спадчыны Рагачоўскага краю». Атрымала і штогадовую спецыяльную прэмію «Залаты рог» за сваю кнігу «Сто гісторыяў пра Лучын». У межах праекта «Свет інфармацыі і культуры», які фінансуецца Еўрасаюзам, была прызнана «Тварам праекта». І з ім, гэтым праектам, пачаўшы з Мінска, «праехалася» па ўсіх абласных цэнтрах.

Ды і ў раёне ўжо быццам асоба — запрашаюць на розныя мерапрыемствы, часам нават пагражаюць мною. Ну вось напрыклад, не працуе недзе калонка — адразу ж: «Скажам Кусянковай. Напіша — мала не падасца!»...

І ўсё гэта — дзякуючы спадарыні Доўнар, дзякуючы «Звяздзе» — такой шчодрай на знаёмствы, на падарункі. Гэта яна падарыла мне раскошу чалавечых зносін з пісьменніцай Лідзіяй Арабей, з часопісам «Вожык» і вожыкаўцамі Юліяй Зарэцкай і Аляксандрам Каршакевічам... Гэта з яе лёгкай рукі я перамагала ў розных конкурсах і хаджу цяпер па Лучыне ў адмысловай звяздоўскай майцы і кепцы, маю нататнік і нават фірменны чырвоны парасон!

Да таго ж едзе па нашым шляху Кляшчук, — не міне. Ды яшчэ і скажа: «Як жа я да вас не заеду!» Фатаграфія — маё хобі, але ж самой «паляваць» на прыгажосць — гэта адно, а з самім Кляшчуком — зусім іншае!

Рэдкія кадры ў «Звязды», а ўжо якія падпісчыкі!

Адна мая сяброўка (між іншым, і пасябравалі з-за таго, што любім «Звязду») гадоў 15 вазіла дзяцей у Аўстрыю, брала з сабой асобныя нумары газеты, каб нешта дачытаць, нешта перачытаць. А потым дамоў іх прывозіла: шкада было на чужыне пакідаць!

Другая прыяцелька ў Мінску жыве, газету не выпісвае, — купляе ў шапіку, каб раней чытаць. Дык вось, расказвала, што неяк зран-

ку ёй нядобра было. Кажы даччы: «Схадзі, купі мне «Звязду», а то яшчэ памру — пачытаць не паспею». Дачка ў адказ (нашы людзі!): «Дык я табе з сабой пакладу, «там» пачытаеш»... Але ж па газету збегала, купіла. Матуля адразу ажыла: «Вось, — кажы, — і лекі мне».

Іх, гэтыя лекі, — родную мову, слова — пастаянна «прымае» і яшчэ адна даўняя знаёмая — адданая падпісчыца «Звязды», былая франтавічка Праскоўя Ануфрыёўна Кузняцова. Ёй за 90 ужо («Звязда» віншавала... Дзякуй!), а розум, як у 29... Мне для «Правада» столькі сужэтай падкінула...

Гэта я да таго, што няма ў «Звязды» абы-якіх падпісчыкаў — людзі сэрцам выбіраюць газету, можа, на месяц, можа, у нечым сабе адмаўляючы... Выбіраюць з-за мовы, бо часам здаецца, што каб не «Звязда», то яе нідзе і не ўбачыш.

Нехта можа сказаць, што гэта — права чалавека, на якой мове яму размаўляць, што чытаць... Але ж тады справай гонару, на мой погляд, выбіраць мову сваёй маці, сваёй краіны...

А таму са стагоддзем нас! Грошай! Тыражоў!.. І, вядома ж, адданных падпісчыкаў!

Соф'я КУСЯНКОВА,
в. Лучын, Рагачоўскі раён.

«Шашлыкі ўдаліся на славу»

...Маё сяброўства з газетай пачыналася даўным-даўно, калі ў звяздоўскай латарэі можна было выйграць пару... парсючочку! У гарадской кватэры трымаць іх не было я, але выйграць мне чамусьці хацелася... Думаў, во будзе хохма!

Выразаў тую картку, адправіў у рэдакцыю. І што — думаеце, выйграў? На шчасце — не: парасят, трэба разумець, выйгралі тыя, каму яны і праўда былі патрэбныя, а мне...

Мне — пачаў марыць я — фартуна пашле нешта іншае.

Такім чынам я па-ранейшаму выпісаў газету, па-ранейшаму дасылаў карткі — хутчэй для «масоўкі». Але ж, гадуячы дваіх разнополых дзяцей, вырашыў неяк заняцца перапланіроўкай кватэры: захацеў з прахаднога пакоя зрабіць асоб-

ны, потым у тым асобным паклеіць новыя шпалеры...

«Звязда» тады здзівіла — сярод прызоў значылася люстра — новая, на пяць лампачак. «Мне б такую!», — падумаў я. І — ці паверыце — праз колькі там часу... вешаў яе пад столь. Прыемны быў падарунак! Прычым першы, але не апошні.

Гадоў праз дзесяць пасля таго мы аддавалі замуж дачку, збіралі пасаг. Да яго — так атрымалася — далучылі яшчэ і прас, які выйгралі ў звяздоўскай латарэі.

Потым вярнуўся з войска сын, і мы атрымалі яшчэ адзін падарунак — новы тэлевізар. Стары завезлі на лецішча...

А вось гэта ўжо нядаўна было: «Звязда» разыгрывала трымеры. Зручная рэч, патрэбная!

Пра гэта мы пагаварылі з пляменнікам (таксама адданым падпісчыкам «Звязды») з Маларытчыны.

Ён прызнаў, што мне ў латарэі болей шанцуе, але ж картку на розыгрыш даслаў і сам...

Тое, што адбылося потым інакш як чуда не назавеш: у сенакосную пару мы з ім — абодва! — выйгралі па трымеры!

Магу расказаць яшчэ пра мангал. Быў у нас старэнькі, з крамы «Зрабі сам», на ножках ледзьве трымаўся. Таму перад апошнім розыгрышам я жонцы сказаў, што ад садовай мэблі можна б і адмовіцца (сваёй хапае), а вось мангал...

Карацей, дзякуй газеце, не толькі за тое, што яна штодня прыходзіць — дапамагае нам жыць, але і за тое, што радуе прызамі са сваёй чароўнага капелюша. Атрымалі мы мангал, паставілі на лецішчы. Унучка ўзяла на сябе адказнасць за якасць агню. Шашлыкі ўдаліся на славу.

Іван ГАРАЛЬЧУК,
г. Мінск.

• Тэлеграфным радком

На перадавой...

Дарагая «Звязда», са святам цябе, з юбілеем! Вось ужо сто гадоў ты «працуеш» нашым люстэркам — адлюстроўваеш тое, што адбываецца — і добрае, і сумнае. Журналісты газеты, як тыя разведчыкі, заўжды на перадавой.

Дзякуй, што даносіце да нас інфармацыю, што дапамагаеце ў вырашэнні розных праблем, што аб'яўдаеце нас у любові да сваёй радзімы, яе культуры і галоўнага скарбу — мовы. Столькі, колькі «Звязда», для яе захавання не робіць ні адна газета ў краіне.

Карпатлівая, тонкая ў вас работа, але яна патрэбная людзям. А таму

Я віншую вас са святам Самым шчырым цёплым словам...

Зычу радасці багата, Будзьце кожны дзень здаровы!

Ніна БУРКО,
в. Капланцы, Бярэзінскі раён.

...І ЖЫВЕ НАРОДНАЯ ТВОРЧАСЦЬ!

Вярнуўся я з арміі ў 1961 годзе і ўжо камуністам, а камуністам трэба было выпісваць (абавязкова і як мінімум) дзве партыйныя газеты: адну саюзную і адну рэспубліканскую. Такім чынам са «Звяздой» мяне звязала камуністычная партыя, як сталася — на шчасце і назаўсёды.

У той час камуністам (з ліку тых жа настаўнікаў, выкладчыкаў) даручалася праводзіць палітінфармацыі, гутаркі і нават выязджаць для гэтага ў іншыя гарады.

Гэта дазволіла мне паездзіць па краіне, пабачыць і паслухаць розных людзей. Магчыма, таму на пачатку ліх 90-ых мяне зацікавіла ідэя «Звязды» збіраць на сваіх старонках усё, што звязана з народнай творчасцю: байкі, прыпеўкі і перапевы вядомых песень, гульні...

Гульні дык гульні: я распацаў сваю — беларускую, традыцыйную, і называецца яна — хованкі. Рэч у тым, што ў майёй галаве неяк лёгка і самі сабой сталі складвацца прыпеўкі. Іх я і дасылаў у рэдакцыю, а падпісваўся так: Станіслаў Францавіч Шушэбіч, вёска Мушана, што пад Полацкам.

Тут варта нагадаць, што ва ўладзе тады былі Станіслаў Станіслававіч Шушкевіч і Вячаслаў Францавіч Кебіч, і мы кожны дзень толькі і чулі, як шмат яны робяць для народа.

Друкаваць такі псеўданім іншая газета, магчыма, абаялася б, «Звязда» — не. Праўда, вядучая рубрыкі, незабыўная Алена Ціхановіч, пачала-такі шукаць аўтара. А як ты яго знойдзеш, калі прозвішча пад лістамі няма, вёскі Мушана на картах таксама (яна проста злі-

лася з суседняй Грыцкаўшчынай)...

Такім чынам у газеце з'явілася просьба дапамагчы. Выглядала яна, здаецца, так:

Уся вёска Мушана Падключыцца змушана: Ёсць завідны кавалер, Ды не схапіш за каўнер.

На што я — і зноў жа праз газету — адказаў:

Адрас, фота, імя, звесткі Пра занятак, тэлефон... Недалёка й да павесткі У КДБ або ў раён...

Такім чынам прыпеўкі мае пад псеўданімам Шушэбіч друкаваліся. Пад гэтым жа псеўданімам яны ўвайшлі ў кніжачку «Народ спявае пра сябе».

Дарэчы, у тыя ж часы адбылася незабыўная сустрэча падпісчыкаў «Звязды», збіральнікаў «Жывога фальклору», якую паказвалі па тэлебачанні.

Тады, перад пачаткам знаёмстваў ды размоў, я паказаў спадарыні Ціхановіч свой пашпарт, і яна ўпаўнілася, што я сапраўды родам з вёскі Мушана...

Пазней справу, пачатую адной Аленай, прадоўжыла другая Алена — Ляўковіч. І чытачы зноў нібыта збіраліся на звяздоўскай «прызбе», зноў мелі шчасце дзяліцца сваімі прыпеўкамі, байкамі і вершамі.

Дзелімся мы імі і цяпер дзякуючы рубрыкам, якія вядзе Валянціна Доўнар.

...Я гэта да таго, што за пяцьдзясят гадоў сумеснага жыцця я зрадніўся, зжыўся з гэтай газетай: чакаю яе, чытаю і кожны раз цешуся, які ж таленавіты наш беларускі народ, якая гожая і багатая мова ім створана!

І як жа шмат робіць наша «Звязда» для яе захавання!

Грэх не падтрымаць яе ў гэтай справе! На сто гадоў яшчэ!

Іван АСТРОЎСкі,
г. Мінск.
(Працяг на 16-й стар.)

ТРЭБА

АБ ГЭТЫМ ПІСАЦЬ!

Свой ліст у «Звязду» пачну са шчырай падзякі за газету. На мой погляд, яна адзіная ў краіне, якую людзі чытаюць з асалодай, з радасцю, бо ўсе тэксты там — на роднай мове. Я ўсё жыццё працаваў у бібліятэцы і ведаю, як жа крыўдна бывае даводзіць, што Купалу, Коласа, Мележа, Караткевіча ды іншых нашых пісьменнікаў трэба чытаць менавіта па-беларуску.

Добра памятаю, як у 90-я гады мы перакладалі на мову ўсё справаводства. Наша сакратарка стагнала, нервалалася, але вучылася пісаць. І дырэктар ужо нядрэнна выступаў, чытаў розныя пастановы, загады... Настаўнікі, праўда, рабілі памылкі. І тым не менш воз тады ўжо скрануўся...

На жаль, нас, тых, хто мог пастаяць за роднае слова, было вельмі мала. Многія не хацелі лішняга клопату ды намаганняў.

Зразумейце правільна, я зусім не супраць другой дзяржаўнай мовы. Але ж яна і сапраўды павінна быць другой. У нас жа чамусьці наадварот.

Што датычыцца газеты, я з задавальненнем чытаю яе ад першых да апошніх слоў. Але ж асабліваю падзяку хачу выказаць тым, хто рыхтуе «Розгалас» і «Жыццяпіс», Надзеі Дрындрожык за «Сямейную газету», Валянціне Доўнар за «...Народ на провадзе» і «Простую мову», Таццяне Немчанінавай за яе дабрыню.

Я, на жаль, цудоўна ведаю, што такое хвароба сваёго дзіцяці: сем доўгіх-доўгіх месяцаў мы змагаліся з ёй у дзіцячым аддзяленні анкалогіі ў Бараўлянах, але перамагчы лейкоз...

Не было тады клуба 5000 (дапамога дзеціям з анкалогіяй).

Нізкі паклон тым, хто стварыў яго, хто, не шкадуючы сябе, сваёго часу, знаходзіцца побач з хворымі дзецьмі ды іх сем'ямі, тым, хто не баіцца пра гэта пісаць.

Кацярына БУДЗІЛОВІЧ,
г. Скідзель.

НАМ — СТО!

А мы маладыя і спартыўныя!

Ці складана дажыць да 100 гадоў? Толькі не для газеты «Звязда»! Праверае гадамі выданне — яркае таму пацвярджэнне. За 100 гадоў яно шмат што пабачыла і расказала чытачам на сваіх старонках. Стагоддзе для газеты было багатым на падзеі, ужо паверце. Але пра гэта няхай апавядае гісторыя. А рэдакцыя вам раскажа пра тое, як мы вырашылі адзначыць свой стагадовы юбілей на ўсе 100%. Сваім пазітыўным настроем з намі і публікай падзяліўся шасціразовы рэкардсмен Кнігі рэкордаў Гінеса, чэмпіён і ўладальнік кубкаў: свету, СССР, СНД, БССР і Беларусі ў класічным і павольным пад'ёме гір, аўтар 150 афіцыйных рэкордаў у экстрэмальным пад'ёме цяжкасцяў (і гэта яшчэ далёка не ўсе яго тытулы!) Вячаслаў Харанека! Таксама глядачы змаглі ўбачыць майстар-класы ад неаднаразовых чэмпіёнаў свету па гравым спорце братоў Ігара і Вадзіма Сігневічаў. Паўдзельнічаў у нашым свяце і наймацнейшы беларускі міні-футбольны клуб «Сталіца».

Пунктам збору стаў міні-скі ліцэй №1, які знаходзіцца на сімвалічным для рэдакцыі праспекце Газеты «Звязда». Вячаслаў Харанека і браты Сігневічы вырашылі не разменьвацца на дробязі: «У вас жа стагадовы юбілей! Так мы і зробім праграму, дзе галоўнай будзе лічба 100», — у адзін голас рашуча заявілі яны перад пачаткам мерапрыемства. Сто разоў «штурхнулі» гіры, зрабілі з імі па сто «рыўкоў». Потым падымалі 2-пудовыя гіры на адным мезенцы. І гэта была ўсёго толькі размінка... Нешта нахштальт «разагрэву для публікі». Потым Вячаслаў Харанека вылучыў сабе 100 секундаў, каб лежачы падняць над сабой гіру 100 разоў, але справіўся з гэтым хутчэй. Заслужаны майстар спорту Вадзім Сігневіч паказаў практыкаванні сілавога жанглявання, якія дапамагаюць палепшыць кардынацыю і трываласць.

Спартсмены таксама паказалі публіцы двухпудовую «Царскую гіру» 1874 года. «Гэта сімвал таго, што гіра жыве і развіваецца сёння», — растлумачыў Ігар Сігневіч.

«Наша філасофія — прапаганда здаровага ладу жыцця. Праз практыкаванні мы дэманструем простым людзям, як трэба сябе падтрымліваць і станавіцца лепшым. Лічба 100 — найлепшы паказчык для гэтага. Каб быць здаровым, трэба працаваць на 100%. Сваім асабістым прыкладам я імкнуся заўсёды гэта паказаць. Мяне турбуе будучыня нашай краіны. Я заўсёды лічыў, што толькі тая краіна мае яе, у якой здаровыя грамадзяне як духоўна, так і фізічна. Мне прыемна, што наша паважаная газета «Звязда» падтрымлівае маю ідэю. Прайсці і павіншаваць ваша выданне з юбілеем для мяне было ўрадасць», — падзяліўся Вячаслаў Харанека.

Людзі, якія не пабаяліся даждлівага надвор'я, былі здзіўлены і не хавалі свайго захаплення. Але яны нават не падазравалі, што Вячаслаў Харанека папрацуе з імі асабіста. Па індывідуальнай праграме. І не, ім не давалося з апошніх сіл падумаць гіры па сто разоў, на што здольныя толькі прафесіяналы. Спартсмены з сусветнымі імёнамі імкнуліся падтрымаць атмасферу свята і азарту, ладзілі конкурсы і спаборніцтвы, у якіх былі пераможцы, але не было тых, хто праіграў, — усе ўдзельнікі змаглі паказаць сябе ў найлепшым выглядзе і атрымаць за гэта памятных прызы.

У конкурсе па падняцці гіры сярод мужчын перамог Ігар Часкідаў. Тры гады таму ён пераехаў з украінскага Днепрапятроўска ў Мінск і застаўся тут з сям'ёй. Ён раскажа, што прафесійна спортам не займаецца. Хіба толькі для таго, каб трымаць сябе ў добрай форме. Навык застаў-

ся яшчэ з войска — служыў 20 гадоў таму. І на гэтым, магчыма, гісторыю пра яго варта было б скончыць, калі б не адно «але». Дакладней, два. Яго жонка таксама перамагла ў конкурсе па падняцці гі-

Вадзім СІГНЕВІЧ.

ры сярод жанчын і дзяўчат. Яго сын — чэмпіён Беларусі па тэквандо. Яны на самай справе сталі самай зорнай і спартыўнай сям'ёй нашага мерапрыемства.

Але спартыўным святам зацікавіліся не толькі маладыя людзі. «Звязда» сапраўды аб'ядноўвае пакаленні. Павіншаваць газету з юбілеем прыйшоў падпісанта амаль з 70-гадовым стажам. Васіль Лушчык у свае 82 гады ня-мала прапрацаваў настаўнікам гісторыі, і хто, як не ён, памятае, як мяняліся людзі, каштоўнасці, падзеі. За ўсім гэтым ён назіраў і на старонках «Звязды». У школьныя гады ён адказваў за палітычнае інфармаванне ў калгасе. Разам з іншымі дзецьмі абмяркоўваў газетныя артыкулы. Потым, калі вывучыўся і стаў настаўнікам, адзін з яго вучняў працаваў у «Звяздзе» карэспандэнтам, а сябар — фатографам.

Валянціна і Уладзімір Паплёўкі прыехалі на наша свята з Лагойска. Працуюць яны настаўнікамі, «Звязду» выліваюць даўно — Уладзімір памятае, што газета прыходзіла нават у хату дзеда. Пачатак жніўня ў іхняй сям'і ўвогуле радасны: 10-га гулялі вяселле самі, а 9-га — іх дзеці. Так што наш дзень нараджэння для Паплёўкаў — дата заўсёды значная. Спадарыня Валянціна ў падарунак газеце вышыла прыгожае пано. Яно абавязкова зойме месца побач з узнагародамі рознага кшталту, якія атрымлівала рэдакцыя.

Васіль Чарнега трапіў на свята, можна сказаць, выпадкова, але яно настолькі прыйшлося па душы яму і яго ўнучцы, што яны засталіся да канца мерапрыемства.

— Вызірнуў у акно, гляджу, з самай раніцы на стадыёне ліцэя работа кіпіць — вешаюць сцягі, збіраюцца людзі. З унучкай надумалі выйсці, паглядзець, заадно і прагуляц-

ца, а тут, аказваецца, такое свята. Вядомыя людзі, цікавыя спаборніцтвы. Малайцы, што вырашылі адзначыць вялікі юбілей менавіта так — прыгожа, ды яшчэ і з карысцю для здароўя, — дзельніца ўра-

жаннямі ад убачанага Васіль Іванавіч.

Большасць гасцей прыходзілі на наша свята сем'ямі, сярод іх Гаянэ Газаран з двума сынамі. Адзін хацеў паспрабаваць сябе ў гравым спорце, другі, нягледзячы на халаднаватае дажджлівае надвор'е, чакаў сустрэчы са знакамітымі футбалістамі, якая была запланавана на другую палову святкавання.

— Я жыву ў Беларусі ўжо доўгі час, таму добра знаёмая са «Звяздой», — адзначае Гаянэ. — Для газеты 100 гадоў — гэта вельмі шмат, а самае цікавае, што ў такім узросце друкаванае выданне застаецца канкурэнтаздольным у нас у краіне, яго ведаюць, яно мае сваю аўдыторыю. Улічваючы, колькі цяпер глянцавых часопісаў і газет рознага роду, гэта вельмі каштоўна. Дай Бог вам росквіту і яшчэ доўгіх гадоў жыцця. У мяне вялікая сям'я, сярод дзяцей — два хлопчыкі, таму мне важна, каб яны паглядзелі, як мужчыны, людзі ў сталым узрос-

це, могуць паказаць высокія спартыўныя вынікі, дамагацца вышын. Мне здаецца, гэта неабходна для фарміравання мужчыны, для яго ўнутранага стрыжня, таму сёння мы тут практычна ўсёй сям'ёй. Спартыўнае свята ў вас атрымалася вельмі цікавым.

Здавалася, пасля гравікоў, іх трукаў і займальных конкурсаў ад Вячаслава Харанекі здзівіць прысутную публіку немагчыма. А ў нас наперадзе яшчэ футбол — гульня нумар адзін у свеце, ды і ў нашай «Звяздзе» таксама.

Запрошаныя гульцы міні-футбольнага клуба «Сталіца» прыбылі нават раней за прызначаны час, таму яшчэ да пачатку свайго майстар-класа паспелі прасякнуцца атмасферай свята. Аднак хутка без лішніх слоў, як і належыць прафесіяналам, узяліся за мяч. Каля «сталічнага» трыя — Андрэй Чурылін, Юрыя Рабыкі і Аляксандра Альшэўскага — імгненна стоўпіліся хлапчукі, бо футбалісты абяцалі прыадкрыць таямніцы вялікага спорту. На пляцоўцы з'явіліся фішкі, хлопцы падзяліліся на групы, і работа закіпела — пад кіраўніцтвам тытулаванага гульцоў хтосьці адпрацоўваў удары ў створ варот, хтосьці вядзенне, хтосьці — гульню ў пас.

— Такія майстар-класы для дзетак — гэта выдатна, магчымаць паглядзець, нечому навучыцца, пагутарыць з прафесійнымі гульцамі. Калі клічуць, мы заўсёды стараемся прыходзіць на такія мерапрыемствы, нягледзячы на няпросты рэжым трэніровак. Для нас гэта ў задавальненне, можна сказаць своеасабліва псіхалагічная разгрузка, — адзначае Юрыя Рабыка.

У групе дзяцей заўважаем асабліва тэхнічнага маленькага гульца, аказваецца, гэта Аляксандр Альшэўскі захапіў з сабой сына.

— Мацвей Аляксандравіч, — сур'ёзна прадстаўляецца Альшэўскі-малодшы. — Да таты на гульню хаджу часта, а вось на такім майстар-класе ўпершыню.

Мацвей раскавае, што ўжо сур'ёзна займаецца міні-футболам і ў будучыні плануе звязаць сваё жыццё менавіта з гэтай гульнёй, таму яго навыкі не павінны нікога здзіўляць.

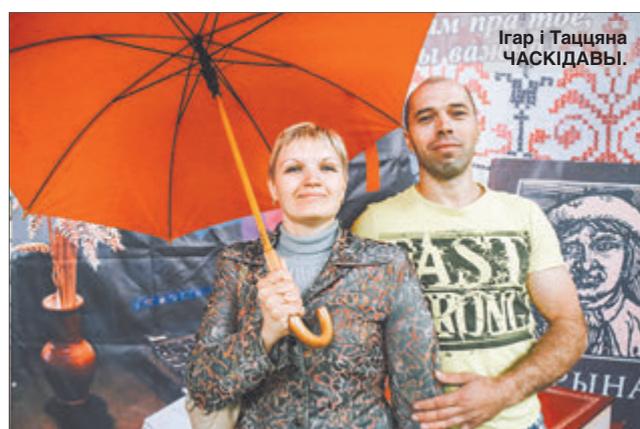
Тым часам адведзеныя на заняткі 30 хвілін падышлі да канца, гульцы тут жа трапілі ў кальцо хлапчукоў, раздача

Падпісчык «Звязды» з 70-гадовым стажам Васіль ЛУШЧЫК.

Васіль ЧАРНЕГА з унучкай.

Ігар і Таццяна ЧАСКІДАВЫ.

аўтографу і фота на памяць — неад'емная частка любога свята. А вось пару прыемных слоў футбалісты знаходзяць і для нас, і для газеты.

— Для друкаванага выдання — гэта салідны ўзрост. Скажу шчыра, калі «Звязда» трапляецца на вочы, абавязкова прагортваю, — раскавае Андрэй Чурылін. — Ведаю, што вы дастаткова ўвагі ўдзяляеце спорту, для нас гэта асабліва прыемна. І на гэты раз задасце пару пытанняў? Напрыклад, пра будучы сезон? Вы ж ведаеце, у «Сталіцы» заўсёды толькі адна задача — чэмпіёнства.

Аднак аб чэмпіёнстве ў гэты дзень нашмат больш думалі іншыя — дзве каманды, якія біліся ў футбольным матчы ў завяршэнні свята. За спецыяльны прыз — падрыхтаваны загадзя кубак — змагаліся супрацоўнікі газеты «Звязда» з выкладчыкамі святочнага матча выступілі запрошаныя футбалісты, ад іх зоркага вока не сыходзіў ні адзін драбнютка момант.

Трэба сказаць, наша каманда рыхтавалася: двума месяцамі раней «дрымцім» пад кіраўніцтвам галоўнага рэдактара Паўла Сухарукава прыняла ўдзел у галіновай спартакіядзе, дзе не заваявала ўзнагарод, але выступіла вельмі годна. Скажаць, што барацьба на пляцоўцы ліцэя была ўпартай, — мала, хоць гэтага і не адлюстроўваў лік на табло, пасля першага тайма прадстаўнікі «Звязды» «гарэлі», як кажуць у спорце, 0:5. Тут адбылося нешта не запланаванае, Юрыя Рабыка раптам вырашыў пераапрацуць у журналіста і ў спешцы нацягнуў на сябе нашу чырвоную рэдакцыйную майку. У атмасферы свята сапернікі такую замену ўспрынялі цалкам адэкватна і працягнулі сустрэчу, ну а ў нашых звяздоўцаў са з'яўленнем у складзе новага футбаліста як быццам адкрылася другое дыханне. Яны здолелі адыграцца, і толькі хвіліны не хапіла, каб зраўняць лік у матчы, перамога выкладчыкаў — 6:5.

Акрамя абяцанага кубка, пераможцы атрымалі сувеніры ад МФК «Сталіца», а выдатным настроем зарадзіліся ўсе.

Свята завяршылася, але мы спадзяёмся, што прыемныя ўражанні ва ўсіх, хто быў з намі, усё ж такі засталіся. Памятаць пра гэта яшчэ сто гадоў, вядома, не атрымаецца. Спадзяёмся, што на свой двухсотгадовы юбілей нашы наступнікі змогуць таксама сабраць добрых людзей і стварыць прыемную сяброўскую атмасферу з духам саперніцтва. Дзякуй, што былі з намі гэтыя сто гадоў!

Ілья КРЫЖЭВІЧ, Kryzhevich@zviazda.by
Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ, lobazhevich@zviazda.by

P.S. Рэдакцыя газеты «Звязда» вельмі ўдзячная намесніку дырэктара па вучэбнай рабоце ліцэя №1 Уладзіміру СНЯЖКОВУ за аказаную дапамогу ў правядзенні свята і за актыўны ў ім удзел.

Удзельнікі футбольнага матча пасля гульні.

Сваёй бесперапыннай гісторыяй даўжынёй у стагоддзе «Звязда» перш за ўсё абавязана тым, хто ў гады Вялікай Айчыннай вайны ствараў газету ў акупаваным Мінску, а затым — у партызанскай зоне на востраве Зыслаў. На чале з будучым Героем Савецкага Саюза Уладзімірам Амелянюком, а пазней — іншымі, не менш гераічнымі людзьмі, журналісты-падпольшчыкі пад пагрозай расстрэлу збіралі інфармацыю, у найцяжэйшых умовах пераводзілі яе на паперу, а потым яшчэ і распаўсюджвалі. І ўсё гэта — пад носам у ворага! За чатыры нумары «Звязды», выпушчаныя ў падполлі (пяты быў падрыхтаваны,

але так і не ўбачыў свет), была заплачана самая высокая цана. Жыццё адных у імгненне абарвала варожая куля, многіх закатавалі да смерці, лёс некаторых падпольшчыкаў невядомы і дагэтуль... Прычым такая расправа чакала не толькі тых, хто непасрэдна ўдзельнічаў у выпуску газеты. Гітлераўцы не пашкадавалі ні старых, ні дзяцей, якія хоць нейкім чынам дакрануліся да выдавецкай справы. Але нішто не можа зламаць сапраўдных патрыётаў! У суровую зіму 1943-га «Звязда» аднавіла свой выхад сярод любанскіх балот, у партызанскай зоне на востраве

Зыслаў, з усіх бакоў акружаным ворагам. Там, у неабгарэтых зямлянках, неабсталяваных сялянскіх хатах, гаспадары якіх часова прытулілі ў сябе газетчыкаў, з кожным выпускам звяздоўцы праслаўлялі подзвігі партызанаў, натхнялі насельніцтва на барацьбу з фашыстамі. Звесткі, атрыманыя ў партызанскіх атрадах пад свіст куль, варожыя аблавы, з-за якіх не раз даводзілася мяняць рэдакцыйную «прапіску», тыф, які выкошваў лепшых, рэгулярнае недаяданне і адсутнасць нават намёку на камфорт — тым не менш сіламі ўсяго сямі (!) чалавек у партызанскай зоне было выпушчана 105 нумароў газеты!

ПОДЗВІГ У ТЫЛЕ ВОРАГА

Святы абавязак сённяшніх звяздоўцаў — памятаць пра тых, хто ў цяжкую часіну змагаўся з ворагам словам

У гады Вялікай Айчыннай вайны на Зыславе разам са «Звяздой» выдаваліся маладзёжная газета «Чырвоная змена» і Любанская раёнка «Кліч Радзімы».

Гасцінная Любанская зямля, якая ў гады Вялікай Айчыннай вайны дала прытулак нашым папярэднікам, дагэтуль захоўвае некаторыя артэфакты, звязаныя з гісторыяй «Звязды». У першую чаргу гэта легендарны востраў Зыслаў, дзе выдавалася газета. Але гэтым разам наша вандроўка на поўдзень Міншчыны не абмежавалася толькі ім...

КУПАЛА ПІСАЎ — «ЗВЯЗДА» ДРУКАВАЛА

Любаншчына ўвайшла ў гісторыю не толькі як партызанскі край. Гэтая зямля дала краіне трох Герояў Савецкага Саюза, 18 Герояў Сацыялістычнай Працы, якія праслаўлялі сваю радзіму ўжо на мірных палатках.

Героі вайны, перадавікі працы заўжды ўпрыгожвалі старонкі найстарэйшай газеты краіны. Пісала «Звязда» і пра тое, як на Любаншчыне гасціў народны паэт Беларусі Янка Купала. Любанскія краеведы натхнілі песняра на яго знакамітую паэму «Над ракой Арэсай», урыўкі з якой упершыню друкаваліся менавіта ў «Звяздзе».

Сёння ўжо няма тых, хто памятаў май і чэрвень 1933-га, калі паэт праводзіў час у Любанскім краі. Засталіся толькі маўклівыя сведкі — векавыя дубы ды сосны. Вядома ж, апетая класікам Арэса! Жыве і вёска, якая на два месяцы прытуліла песняра.

Праз вёску Камуну акурат і ляжыць шлях да партызанскага вострава. Пакуль едем, мясцовы краязнавец Анатоль Вялічка раскавае: «Першы старшыня калгаса «Камуна» Эмануіл Модзін, дарэчы, адзін з герояў паэмы, успамінаў, што калі да яго патэлефанавалі і сказалі, што едзе Купала, ён узяў грузавы аўтамабіль і выправіўся на чыгуначную станцыю «Урэчча» сустракаць песняра. Купала ехаў не адзін. Каб выступіць перад навучэнцамі рабфака ад Горацкага сельгасінстытута, які існаваў у Камуне, разам з ім прыбылі пісьменнікі Уладзімір Хадыка і Платон Галавач, мастак Анатоль Тычына, які тады зрабіў эцюды пасёлка.

Падчас таго гістарычнага візіту на Любаншчыну Янка Купала не збіраўся пісаць паэму, але тое, што ён убачыў, яго вельмі ўразіла. Перад вайной калгас Беларускай ваеннай акругі, як называлі цяперашнюю Камуну, стаў удзельнікам ВДНГ, а 20 лютага 1940 года першы ў рэспубліцы быў узнагароджаны ордэнам Леніна. Адна з даярак, Аксіння Дудзік, атрымала медаль «За працоўную адзнаку». Вось такіх людзей яшчэ да прызнання іх заслуг убачыў на Любаншчыне Купала, пра іх і напісаў.

— Навукоўцамі ўжо даўно прызнаны факт, што Янка Купала прыехаў на Любаншчыну акурат пасля таго, як здзейсніў спробу самагубства, — гаворыць начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Любанскага райвыканкама Васіль Каткавец. — Ён прыехаў сюды ў прыгнечаным стане і калі ўбачыў, што людзі стварылі камуну і будучы светлае жыццё, за два месяцы акрыяў душой. Людзі марылі пра светлую будучыню, разам з ім пачаў у яе верыць і Купала. Натуральнае асяроддзе стварала тую жыццёвую

Падчас адкрыцця шальды ў маі 1975 года.

«Яшчэ два-тры гады назад тут было непраходнае балота, дрыгва, дзе гінулі людзі, калі яны збіваліся з вузкай сцежкі, — пісаў класік. — Цяпер там велізарны калгас. Асушаны некалькі тысяч гектараў. Праведзены добрыя дарогі, нават вузкакалейка пракладзена».

Сапраўды, гэта быў адзін з найлепшых прыкладаў калектывізацыі ў краіне. Створаная 7 лістапада 1929 года з 17 хутароў на востраве Забалоцце, да вайны Камуна ўжо мела 210 хат. Прычым яшчэ нядаўна на гэтым месцы былі непраходныя балоты!

У хаце Марфы МІГУН (у хустцы) у вёсцы Дварэц выдавалася партызанская «Звязда».

мудрасць, якую пісьменнік увасобіў у сваім творы.

Што адчуў бы Купала, калі б даведаўся, што 17 ліпеня 1941 года Камуну дашчэнту спалілі немцы, і з 210 хат ацалелі толькі дзве?..

Тыя злачынысты, якія гітлераўцы ўчынілі на іх зямлі, любанцы дараваць не маглі. Быў тут і Амялян Шурпач, які непасрэдна выдаваў партызанскую «Звязду».

Прысутнічала на адкрыцці шальды і гаспадыня хаты, дзе стваралася «Звязда».

ДРУКАРНЯ Ў ДВАРЦЫ

Далей наш маршрут ляжыць у вёску з прыгожай назвай Дварэц. Менавіта тут у студзені 1943 года быў адноўлены выпуск падпольнай «Звязды». На месцы хаты, дзе некаторы час размяшчалася падпольная друкарня, цяпер стаіць новая. Але пра гэты гістарычны факт не дае забыцца шальда, якая з'явілася тут у 1975 годзе акурат перад Днём друку.

Удзельнікам гэтай падзеі ў гісторыі газеты, а таксама

Праўда, жыла Марфа Мігун ужо ў новым будынку — за тое, што ў гады вайны не пабаялася і дазволіла падпольшчыкам выкарыстоўваць сваё жыллё, дзяржава пабудавала ёй новую хату. На яе сценах і з'явілася шальда.

— У студзені 1943 года на дзвюх падводах з вострава Зыслаў сюды, у глухую вёску каля лесу, накіравалася рэдакцыя газеты «Звязда», — раскавае Анатоль Вялічка. — У крайняй хаце, дзе гаспадарыла Марфа Мігун, размясцілася друкарня. У суседняй, у Марыі Бубіч, журналісты жылі.

Як успамінаў супрацоўнік партызанскай «Звязды» Амялян Шурпач, умовы работы і побыту былі суровыя. «Мы не мелі права нікуды, акрамя нашых кватэр, адлучацца, нікому нічога гаварыць пра свой занятак, — раскаваў пасля вайны журналіст. — Нам, вядома, не спадабалася ўсё гэта. Пасля шматлікіх паходаў, небяспечных аперацый апынуцца ледзь не пад арыштам — прыемнасці мала. Хутка мы пераканаліся, што суровыя умовы канспірацыі не выдумка, а жорсткая неабходнасць. Немцы цэлы дзень бамбілі вёскі Камаровічы і Альбінск. Падпольшчыкі паведамлілі, што мэта налёту — ліквідацыя падпольнай «Звязды».

Сем чалавек разам з рэдактарам Міхаілам Барашкавым працавалі над газетай: былі рэдактар любанскай раёнкі Піліп Касцюкавец, Георгій Шчарбатаў, Аляксандр Сакевич, Мікалай Курыка, Ніна Цылько і Амялян Шурпач.

Востраў Зыслаў. Мы будзем памятаць заўжды.

Няма ўжо на гэтым свеце ні іх, ні тых, хто даў прытулак звяздоўцам. У хаце Марфы Мігун даўно жыўць іншыя людзі, але пра тое, якое важнае дзейства адбывалася ў гэтых сценах у гады Вялікай Айчыннай вайны, у Дварцы ведаюць усе.

Сын Марфы Мігун быў вельмі малым, калі ў хаце яго бацькоў размясцілася друкарня. У памяці тады чатырохгадовага, а сёння ўжо дарослага мужчыны, мала што засталося, але ёсць чым падзяліцца.

— Друкавалі «Звязду» ноччу, — расказвае Леанід Мігун. — Чаму размясціліся ў нашай хаце? Бо яна стаяла з краю, каля аleshніку: каб пры неабходнасці можна было хутка ўцячы. Я помню станок, на якім друкавалі газету. Адночы выпадкова вывернуў шрыфт, ён рассыпаўся. Мне тады добра ўляцела! Пасля таго нікога да станка не падпускалі.

Журналісты-падпольшчыкі прасілі малаго, каб нікому не расказаў, што адбываецца ў іх хаце. І ён маўчаў. Некаторыя аднаўскоўцы толькі пасля вайны даведзіліся, што ў некалькіх кроках ад іх стваралася вядомая газета. Вось гэта канспірацыя!

— Газета была крыху большая, чым ваш блакнат (нататнік дзесьці фармату А5. — Аўт.), — працягвае Леанід Якаўлевіч. — Шкада, што памёр рэдактар. Міхаіл Парфёнавіч Барашкаў быў харошым, талковым мужчынам. Затое Амялян Шурпач жыў доўга, пасля вайны часта бываў у нас: відаць, цягнула яго ў гэтыя мясціны.

Гэта пацвярджае і яшчэ адзін мясцовы жыхар Аляксандр Кісель. Працуючы шафёрам, той неаднойчы бываў у Мінску. Калі позна вызваліўся, то заўсёды начаваў у Амяляна Сцяпанавіча — жыхары Дварца яму былі як родныя.

Аляксандр Дзмітравіч памятае друкарскі станок, які стаяў пад кустом у аleshніку — журналісты «Звязды» збіраліся мяняць месца дыслакацыі. Калі стала вядома, што немцы блізка, падпольшчыкі сабралі друкарню і перайшлі праз балотны масіў за вёску Дзвесніца, ва ўрочышчы Добры Лес выдалі некалькі нумароў газеты. Таксама партызанская газета друкавалася ў вёсцы Камсамалец, што на сучаснай Салігоршчыне. Апошні нумар партызанскай «Звязды» выйшаў у Слуцку.

НАШ СВЯТЫ АБАВЯЗАК — ПАМЯТАЦЬ

Подзвіг журналістаў, якія ў абсалютна неспрыяльных умовах, пад пагрозай гібелі стваралі газету, увекавечаны і на востраве Зыслаў. Сёння тут стракоўць конікі, спяваюць птушкі, будуць свае дамы мурашы. Больш як сем дзесяцігоддзяў таму тут чуліся іншыя гукі. У прыватнасці, гулі маторы самалётаў — на Зыславе размяшчаўся буйны партызанскі аэрадром.

Ужо ў гэтую суботу супрацоўнікі «Звязды» разам з неаб'якавымі да гісторыі нашай газеты любанцамі зьяўцца на Зыславе, каб пакланіцца светлай памяці тых, хто ў цяжкую часіну змагаўся з ворагамі словам. Ці маглі яны думаць тады, што іх дзеішча, іх «звездка», як называлі падпольшчыкі газету, дажыве да такога прыгожага юбілею?

Вераніка КАНЮТА.
kanyuta@zviazda.by
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.
Любанскі раён.

Наша тапаніміка

МЕМАРЫЯЛЬНАЯ «ЗВЯЗДА»

Няма ніводнай газеты ў свеце, якой народ паставіў бы столькі помнікаў!

Найстарэйшая рэспубліканская газета краіны — «Звязда» — увекавечана ў абелісках, манументах, мемарыяльных шыльдах. І, напэўна, не было б гэтых каменна-гранітных напамінаў, каб у цяжкі для краіны час — у гады Вялікай Айчыннай вайны — «Звязда», як і большасць выданняў, спыніла б свой выхад...

Але гэтага не адбылося. За выдавецкую дзейнасць у акупаваным Мінску і на партызанскім востраве Зыслаў народ аддзячыў газеце. Акрамя таго, у 1965 годзе «Звязда» была ўзнагароджана ордэнам Айчыннай вайны I ступені. За працоўныя дасягненні выданню прысвоілі і ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга. Імя «Звязды» носіць адзін з найпрыгажэйшых мінскіх праспектаў. Сталічная вуліца названа ў гонар галоўнага рэдактара першага падпольнага нумара выдання Уладзіміра Амелянюка.

Прапануем своеасаблівую карту гэтых сімвалічных для звяздоўцаў мясцін. Магчыма, і ў вас з'явіцца жаданне прайсціся па гэтым маршруце.

Каля Чырвонага касцёла

Помнік Герою Савецкага Саюза, які ў свае няпоўныя 25 гадоў рэдагаваў першы падпольны нумар «Звязды», а таксама іншым журналістам-падпольшчыкам, што падчас акупацыі ўдзельнічалі ў выданні газеты, знаходзіцца каля Чырвонага касцёла ў Мінску.

Па ўспамінах сведак, менавіта ў гэтым месцы 26 мая 1942 года загінуў Уладзімір Амелянюк. У той дзень падпольшчык якраз ішоў у аптэку, каб набыць лекі для партызанаў. Калі выйшаў, адчуў, што за ім сочаць. Пачалася перастрэлка. Журналіст-патрыёт не паспеў схаватца ад варожай кулі...

Тут жа, на плошчы Незалежнасці, побач з помнікам — мемарыяльныя дошкі. Імёны, выгравіраваныя на іх, залатымі літарамі ўпісаны ў гісторыю беларускай журналістыкі.

На Караля

Па адрасе Рымарская, 13 (цяпер вуліца Караля), у хаце Міхаіла Пятровіча Воранава і яго сына Міхаіла 18 мая 1942 года быў надрукаваны першы нумар падпольнай «Звязды». Цікава, што набіраўся ён у нямецкай друкарні! Вядома ж, гітлераўцы не ведалі, чым пад прыкрыццём асноўнай дзейнасці займаюцца супрацоўнікі друкарні. У прыватнасці, малодшы Воранаў, які працаваў там электрамонтэрам.

Акрамя таго, у Воранавых на кватэры друкаваліся хлебныя карткі, карткі для дадатковага пайка, пашпарты, біржавыя карткі, даведкі з месца працы, падрабляліся пячаткі і штампы. Менавіта дзякуючы Міхаілу Воранаву мінскім падпольшчыкам удалося здабыць два экзэмпляры спісу шпіёнаў у СССР, якія праз партызанскую брыгаду «Дзядзькі Колі» былі адпраўлены ў Маскву.

Але за гэта была заплачана вельмі высокая цана. Ад рук фашысцкіх катаў загінула сям'я з трох чалавек: бацька, сын і яго жонка. Па ўспамінах падпольшчыка Васіля Сайчыка, выдала іх

родная цётка: «Яе затрымалі ў краме, у яе было дзесяць картак хлебных. Спыталі, дзе яна іх бярэ, тая і сказала, што Воранаў даў...»

Галоўны праспект сталіцы

Мемарыяльная дошка на будынку сучаснага Дома друку (а перад вайной — друкарні імя Сталіна), які знаходзіцца на праспекце Незалежнасці, распавядае, што тут у першыя месяцы вайны таёмна друкаваліся падпольныя ўлёткі, а ў маі 1942 года быў набраны першы нумар падпольнай «Звязды». Сёння нават цяжка ўявіць яшчэ і тое, як падпольшчыкам удалося вынесці з фашысцкай друкарні амаль усё, што патрэбна было для выпуску газеты: наборныя касы, паперу, фарбы, вярстаткі, гранкі...

Колішні рэдактар «Звязды» Уладзімір НАРКЕВІЧ і яго намесніца Людміла РЫЖАНКОВА напярэдадні Дня друку і нараджэння нашай газеты заўжды ўшаноўвалі памяць сваіх калег, якія не здрадзілі прафесіі ў цяжкі для краіны час.

Вось што расказаў пра тагачасную «Звязду» адзін з удзельнікаў падпольнага руху Георгій Сапун: «Першы час выпускалася нерэгулярна, тыраж яе быў невялікі, але абслугоўвала даволі вялікае кола чытачоў. Першы, хто яе атрымаў, пасля прачытання перадаваў суседу, знаёмаму, той іншаму, і так яна ішла па ланцужку і зачытвалася да дзірака. Нярэдка былі выпадкі, калі яна так ідуць па ланцужку, вярталася зноў у першыя рукі. Але з кожным выданнем тыраж яе рос».

Кульман/Выдавецкая

Той, хто часта бывае на Камароўцы, ведае, што існуе помнік «Звяздзе» і на вуліцы Кульман. Толькі ў гады вайны яна мела досыць красамоўную назву — Выдавецкая.

Падчас акупацыі ў хаце пад нумарам 10 кіпела сапраўдная выдавецкая дзейнасць. Гаспадарыла тут жонка чырвонаармейца Таццяна Якавенка. Адзін з пакойчыкаў у жанчыны здымаў Арсеній Грышын. Там і размясцілася падпольная друкарня, у якой убачылі свет 2-гі і 3-ці нумары падпольнай «Звязды». І гэта нягледзячы на тое, што цераз дарогу знаходзілася гестапа! Але немцы нават не здагадаліся, што ў іх пад носам — у суседнім доме — набіралася і друкавалася газета, друкарню якой яны так старанна шукалі.

Сын наборшчыка падпольнай «Звязды» Барыс АЛЕКСАНДРОВІЧ, пакуль быў жывы, рэгулярна наведваў гэтае месца.

Як і многіх падпольшчыкаў, Арсенія Грышына чакаў трагічны лёс. Арыштаваны гітлераўцамі, ён трапіў у фашысцкі засценак. Там яго сляды губляюцца... Таццяне Якавенцы нейкім чынам пашанцавала. Яна дачакалася Перамогі і ў 1967 годзе нават перадала ў Беларускае дзяржаўнае музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны некаторыя прадметы інтэр'ера — у прыватнасці, стол, крэсла і табурэт, за якімі працавалі журналісты-падпольшчыкі.

Цікава, што першапачаткова помнік «Звяздзе» на Кульман стаяў не на тым месцы, дзе зна-

ходзілася хата Таццяны Якавенкі. На гістарычнае месца пераставілі яго якраз у той час, як адзначалася 60-годдзе «Звязды». І ўсё дзякуючы тагачаснаму рэдактару газеты Аркадзю Тоўсціку. Было б добра, каб гістарычная справядлівасць цалкам была адноўлена і гэтай вуліцы вярнулі яе ранейшую назву.

Беламорская

На вуліцы Беламорскай, дзе разам са сваімі сынамі Косцем і Паўлам жылі Пётр і Альбіна Хадасевічы, ствараўся чацвёрты нумар выдання. Сёння таблічка на доме №7 не толькі выдае былую падпольную друкарню, а і гаворыць аб тым, які лёс напатаку людзей, што дапамагалі выданню выходзіць у свет.

За дапамогу падпольшчыкам усё сям'ю чакаў Трасцянец. Вядома, што не стала іх у канцы 1942 года. Тых, хто выжыў, пасля ўспаміналі, што Хадасевічы былі надзейнымі людзьмі — толькі такія і былі звязаны з газетай.

Пяты нумар падпольнай «Звязды» таксама набіраўся ў іх на кватэры, але ў сувязі з масавымі арыштамі падпольшчыкаў так і не ўбачыў свет. У ноч на 26 верасня гітлераўцы арыштавалі 21 падпольшчыка, сярод якіх быў і Вячаслаў Нікіфараў, на якім у значнай ступені ляжала адказнасць за выхад газеты. Многіх з арыштаваных закатавалі да смерці, лёс некаторых невядомы і дагэтуль...

Востраў Зыслаў

У мемарыяльным комплексе на востраве Зыслаў, што на Любаншчыне, увекавечана і памяць журналістаў-падпольшчыкаў, якія ў студзені 1943 года аднавілі выхад «Звязды» ў партызанскай зоне.

Нягледзячы на тое, што ў лютым 1944 года ад тыфу памёр рэдактар газеты «Партызанкі» Міхаіл Барашкаў і ад хваробы зляглі некаторыя супрацоўнікі выдання, «Звязда» працягвала выходзіць. Газета наводзіла страх на ворага, узнімала беларускі народ на барацьбу з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Пасля вызвалення першых раёнаў ад нямецка-фашысцкіх акупантаў яе выпуск стаў штотдзённым. Усяго за час выдання ў партызанскай зоне ўбачыла свет 105 нумароў «Звязды».

Вераніка КАНЮТА. kanyuta@zviazda.by
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА і Яўгена ПЯСЕЦКАГА

Так супала, што дзень нараджэння нашай газеты адзначаецца практычна адразу пасля Дня чыгуначніка. Зрэшты, свой падарунак ад транспартнікаў мы атрымалі яшчэ амаль 40 гадоў таму — ды які! Цэлы цягнік пад назвай «Звязда» (менавіта так — па-беларуску, з такім напісаннем) з 1979 года перавозіць пасажыраў па маршруце Мінск—Санкт-Пецярбург, у 2000 годзе ён атрымаў статус фірменнага. Гэта адзін з трох такіх саставаў, якія замацаваны за Мінскім вагонным участкам БЧ. Стагадовы юбілей — чым не нагода завітаць на рэйс цягніка-цёзкі і пагутарыць з работнікамі паязной брыгады пра іх штодзённую працу, а з пасажырамі, вядома, пра газету!

НА ГІСТАРЫЧНУЮ РАДЗІМУ

Хуткі цягнік «Звязда» штодзень адпраўляецца са станцыі «Мінск Пасажырскі» амаль а 18-й гадзіне. Ноч у вагоне (плацкартным, купэйным або СВ) — і вось вы ўжо ў паўночнай сталіцы Расіі. Як адзначаюць самі чыгуначнікі, маршрут у першую чаргу папулярны якраз у нашых усходніх суседзях. Саставы ўсе новыя і сучасныя, а цэны далёка не крытычныя — за білет у плацкартным вагоне просяць трохи болей за сто рублёў, у купэ — дзвесце. Сапраўды, большасць пасажыраў, з якімі ўдалося паразмаўляць, маюць пашпарты чырвонага колеру і вяртаюцца дадому. Прычыны для паездкі ў Беларусь ва ўсіх розныя...

Наталля Белка і яе пляменніца Вера Акіменка едуць з гістарычнай радзімы. Старэйшая жанчына родам з Тураўшчыны. Пасля вайны яе бацька адслужыў на флоте 27 гадоў, а жыцьцём разам з сям'ёй (жонка была з той жа вёскі) стаў у Ленінградзе. У Наталлі Васілеўны пад Туравам засталася бабуля і дзядуля, да якіх яна ў дзяцінстве штолета прыязджала на тры месяцы. Пасля іх смерці разам з сястрой па чарзе раз на год кіруюцца ў родную вёску, каб дагледзець магілы продкаў.

— Дом, у якім мы выраслі, застаўся, але цяпер там жывуць іншыя людзі, — кажа жанчына. — Таму спыняемся або ў гасцініцы ў Тураве, або ў адной з аграсядзіб. Шчыра скажу: мы ў захапленні ад Беларусі, хоць мая пляменніца ўжо, вядома, не чыстакроўная беларуска. Увогуле, у Пціцы, як і раней, да заходніх суседзяў ставяцца вельмі добра. Лічыцца, што з вас атрымліваюцца най-

лепшыя мужы і працаўнікі. Таму не магу не ганарыцца, што я родам з Беларусі, хоць і лічу сябе расіянкай. Пасля развалу СССР вы здолелі захаваць годнасць і ніколі не хадзілі з працягнутай рукой. Пры гэтым застаецца народам незалежным, хоць і не крычыце пра гэта.

Жанчына прызнаецца, што ў часы яе дзяцінства ў доме гучала толькі руская мова. Але як толькі бацька сышоў у адстаўку, у яго маўленні пачалі «праскокваць» беларускія слоўцы. Пасля развалу СССР ён нават плановаў пераехаць у Мінск, але жаданню не было наканавана.

Праваднікі сыходзяцца ў думцы, што галоўная перавага іх работы — кантакты з людзьмі.

на спраўдзіцца — у 1998 годзе мужчына памёр. Цяпер у сям'і ёсць традыцыя — з кожнага падарожжа ў Беларусь прывозіць дадому кнігі нашых аўтараў. Сёлета выбар паў на зборнік вершаў Янкі Купалы, вядома, у арыгінале.

— Заўсёды ездзім у Беларусь менавіта гэтым цягніком, ён вельмі зручны і хуткі, — кажа Вера. — Адкуль узялася назва «Звязда»? Можна быць, адзін з першых беларускіх цягнікоў? (Старэйшая спадарожніца адразу заўважае — «Была такая газета, дзядуля выпісваў!» —

Дзмітрый КАЛАЧ яшчэ дзіцем ездзіў з далёкай Карэліі ў Беларусь, а цяпер возіць сюды ўжо свайго сына.

ЦЯГНІК ПА ІМЕНІ «ЗВЯЗДА», АБО ЯК ЧЫГУНКА ПАСАЖЫРАЎ ЖАНІЛА

Сям'я КАРАТЫЦЫНЫХ кіруецца на вяселле да знаёмых. Нягледзячы на прыхільнасць да інтэрнэту, грукваем ім свежую «Звязду».

Аўт.) Мне ваша краіна вельмі падабаецца. Справа, напэўна, у самабытнасці — беларусы непадобныя да расіян. А яшчэ люблю прадукты, асабліва «малочку». Вучуся на доктара, таму ведаю, на колькі гэта важна.

І НАЧАЛЬНІК, І ПАЯЗНЫ «БІБЛІЯТЭКАР»

— Прыязджалі на адпачынак да сястры, якая ўжо даўно пераехала ў Беларусь на вучобу, — дзеліцца

ты не чула — самі разумеюць, усе цяпер чытаюць навіны ў інтэрнэце. Насамрэч, ніколі так далёка на цягніку не ездзілі, але нас падарожжа не палохае. Усяго 13 гадзін, пераважная частка з якіх у сне. Дзіцяці падабаецца — для нас гэта галоўнае.

Сам састаў таксама далёка не са звычайных. Дастаткова казаць, што тут ёсць цэлая «бартавая» бібліятэка! У купэ начальніка цягніка захоўваецца некалькі дзясяткаў кніг. Пераважна гэта дарожнае «чытванне» на рускай мове. Карыстацца літаратурай пасажыры могуць бясплатна. Купэ ў СВ абсталявана тэлевізарамі з падключэннем да відэасістэмы, самі вагоны — не старэйшыя за дзесяць гадоў. Для многіх падарожнікаў важным будзе індэксатар несанкцыянаванага доступу ў купэ. Ёсць тут і вагон з месцам для інваліда. Уваход у яго абсталяваны ліфтам для вазка, а ў адным з купэ зроблены спецыяльныя шырокія дзверы. У памяшканні ёсць адмысловае месца для суправаджальніка, кнопка выкліку правадніка.

— Цягнік у нас без перабольшвання асаблівы, — сцвярджае начальнік пасажырскага цягніка **Валянцін РАМАНАЎ**. — Працую на ім ужо чатыры гады, і больш за ўсё запомніўся адзін выпадак. Гады два таму хлопец выкупіў цэлае купэ, каб падчас паездкі ў Санкт-Пецярбург зрабіць прапанову рукі і сэрца сваёй каханай. Узяў кветкі, цукеркі — усё, як мае быць. Вядома, адмовіць было немагчыма — дзяўчына была вельмі ўзрадаваная такому творчаму падыходу. Не ведаю, як далей склаўся іх лёс, але той рэйс мне запомніўся. Да гэтага працаваў на самых розных маршрутах. Ездзіў у Сімферопаль, Феадосію, Еўпаторыю, Іркуцк, Маскву. Для мяне, як для начальніка, розніца заключаецца толькі ў адказнасці, бо фірменны цягнік — гэта «твар» чыгункі.

РАЗДЗЯЛЯЦЬ ШЧАСЦЕ З ІНШЫМІ

Абслугоўваннем напярэку Мінск—Санкт-Пецярбург займаецца толькі Беларуска-Чыгуначная паязная брыгада. Па маршруце ездзяць два саставы, на кожным з якіх працуюць па дзве паязныя брыгады. Кожная з іх знаходзіцца на змене

па шэсць дзён запар — гэта тры паездкі «туды—назад». Пасля — шэсць дзён выхадных. Састаў дастаткова вялікі — летам разам з рэстаранам больш за 10 вагонаў. Але праваднікі прызнаюцца, што працаваць у «Звяздзе» прыемна. Каб атрымаць работу на фірменным цягніку, трэба стажыравацца на менш прэстыжных маршрутах не

Марыя САВЕТНІКАВА. — Яны, дарэчы, таксама мяне памятаюць, пастаянна вітаюцца. Нядаўна вось падыходзілі мама з дачкой, распыталі, як пажываю. Люблю сваю работу за стасункі з добразычлівымі людзьмі. За столькі гадоў нават не ведаю, колькі разоў фармальна была ў Санкт-Пецярбургу, але па-сапраўднаму ўбачыла

Начальнік цягніка **Валянцін РАМАНАЎ** асвойвае і іншы профіль — бібліятэкарскі.

«Мне вельмі падабаецца, калі пасажыраў сустракаюць абдымкамі, кветкамі. Самыя «душэўныя» рэйсы ў нас падчас навагодніх свят — ад сцэн сустрэчы можна праслязіцца. За гэта і люблю сваю работу».

Усё жыццё **Наталлі БЕЛКІ** звязана з Санкт-Пецярбургам, але жанчына ганарыцца сваім беларускім паходжаннем.

менш за два гады, а пасля гэтага яшчэ і здаць спецыяльны экзамен на веданне ўсіх нюансаў.

— За пяць гадоў работы на «Звяздзе» некаторых пасажыраў я ўжо ведаю ў твар, — смяецца **праваднік**

горад толькі калі прыехала не па рабоце. Звычайна бачу толькі Віцебскі вакзал праз вокны вагона — усе 11 гадзін перапынку паміж паездкамі «туды» і «назад» мы праводзім у адпачынку або на дзядуштурстве. Пасажыры, дарэчы, часта цікавяцца назвай цягніка: беларусы з-за таго, што не «Зорка», а расіяне — з-за напісання праз літару «я». Усё расказваем, згадваем і вашу газету.

— У дзяцінстве ездзіла на цягніку ўсяго адзін раз, але вось выбрала такую прафесію, — дапаўняе сваю калегу **Кацярына СКІДАНЮК**. — Мне заўсёды падабалася кантактаваць з людзьмі, люблю быць у дарозе. Адчуваю тут сябе на сваім месцы. Працую на чыгунцы ўжо пяць гадоў, з іх на «Звяздзе» — два. Фірменны цягнік, як мне здаецца, моцна адрозніваецца ад іншых. За 13 гадзін пасажыры паспяваюць стаць табе роднымі — з некім доўга размаўляеш, за кімсьці проста назіраеш. Мне вельмі падабаецца, калі пасажыраў сустракаюць абдымкамі, кветкамі. Самыя «душэўныя» рэйсы ў нас падчас навагодніх свят — ад сцэн сустрэчы можна праслязіцца. За гэта і люблю сваю работу. Шкадую толькі, што Санкт-Пецярбург дагэтуль нармальна не бачыла, але ўсё яшчэ можна выправіць.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ, lyskavets@zviazda.by
Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

Купэ для інвалідаў — адна з асаблівасцяў фірменнага цягніка.

АВАНГАРД ПАРТЫІ, АРДЭНАНОСЕЦ І ЗАКАНАДАЎЦА ГАЗЕТНАЙ МОДЫ

Як працавала рэдакцыя ў розныя гады

«Звязда» дарагая чытачам сваёй традыцыйнасцю. У той жа час, за многія дзесяцігоддзі свайго існавання наша газета — як жывы арганізм — шмат што перажыла. І змянялася! Не раз, хоць, відаць, не заўсёды кардынальна. Прапануем вам невялікую экскурсію па вехах жыцця нашага выдання. Безумоўна, яны трохі ўмоўныя, бо немагчыма прымуць гісторыю ісці так, каб было зручна пра яе пісаць.

1917—1937. Нараджэнне, станаўленне і... лінія партыі

Як вядома, першы нумар «Звязды» выйшаў на рускай мове. На ёй, дарэчы, газета выходзіла даволі-такі доўга. Калі пагартаць падшыўку за 1917, 1918 або 1919 гады —

У цэлым гэта былі няпростыя часы і для краіны, і для газеты. Тон задавалі партыйныя ўстановы з Масквы, але, так ці інакш, галоўныя рэдактары часта па даволі сумных прычынах на пасадзе не затрымліваліся. Так, за дзесятак гадоў — з 1927-га па 1937-ы — у газеце змянілася дзесяць рэдактараў. Лёс многіх склаўся трагічна. Безумоўна, гэта не давала працоўнага аптымізму супрацоўнікам рэдакцыі.

Шмат ахвяр — у прамым сэнсе — рэдакцыя панесла падчас барацьбы з трацкізмам. Леў Троцкі быў адным з самых уплывовых палітыкаў Савецкага Саюза першай паловы 20-х гадоў, але пасля «калегі» па партыі палічылі яго небяспеным сапернікам. Адпаведна, цень упаў і на тых людзей, якія мелі хоць якое дачыненне да Троцкага. Навум Ленцнэр, галоўны рэдактар «Звязды» з чэрвеня 1934-га

і Гомелі, потым стала друкавацца падпольна. Пра гэта больш падрабязна — у іншых матэрыялах сённяшняга нумара.

А ўжо з ліпеня 1944-га «Звязда» зноў — легальна — вярнулася ў Мінск. І рэдакцыя, і краіна працавалі на аднаўленне. У пасляваенныя гады ў большасці сваёй карэспандэнтамі абласных, раённых газет былі новыя людзі. Былі партызаны, падпольшчыкі, фронтавікі. Натуральна, ім не хапала журналісцкага досведу... Тут ім у дапамогу была падшыўка «Звязды» — узорнай газеты і ў плане партыйнай лініі, якая на той час з'яўлялася вельмі важнай для СМІ, і ў плане прафесійнага майстэрства.

1960-я — адзін з самых плённых перыядаў для газеты. Яна была сапраўдным членам сям'і, памочнікам і дарадцам для сваіх чытачоў. З кожным годам пільнаў у «Звязду» прыходзіла ўсё больш і больш. Калі ў 1956-м іх было 14 550, у 1961-м — 22 097, то ў 1966-м — 30 202! Чытачы пісалі ў газету, каб падзяліцца сваімі праблемамі і сваімі радасцямі або расказаць пра нейкую мясцовую навіну, якая, на іх думку, мела значэнне для ўсёй краіны.

Гэтае дзесяцігоддзе прынесла нашай газеце ўзнагароды, якімі яна ганарыцца і цяпер. У 1965 годзе «Звязда» была ўзнагароджана ордэнам Айчыннай вайны I ступені. Пазней, у 1967-м, — ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

1967—1987. На ўздыме

Рэдакцыя «Звязды» тады працавала на тагачасным Ленінскім праспекце (цяпер — праспект Незалежнасці) у ДOME друку на другім паверсе, а вось фоталабараторыя знаходзілася ўнізе — у цокальным памяшканні. Як успамінае наш фотакарэспандэнт Яўген Пясецкі, які прыйшоў у «Звязду» ў студзені 1971 года, адносіны ўнутры калектыва былі вельмі прыязныя. Калегі разам святкавалі і асабістыя, і безумоўна ж, вялікія дзяржаўныя святы. У тыя часы людзі часта атрымлівалі кватэры, і дапамагчы калегу пераехаць было нармальнай справай. Такой жа звычайнай, як пасля разам адсвяткаваць наваселле ўжо на новай кватэры.

«Звязда» была вядучым выданнем рэспублікі, і таму журналісты мелі магчымасць падарожнічаць і па Савецкім Саюзе, і па свеце. Тагачасны галоўны рэдактар Аркадзь Тоўсцік быў членам ЦК кампартыі і ездзіў на асамблеі ААН. Пасля расказаў калегам пра тое, што бачыў, дзяліўся ўражаннямі.

Што да рэжыму работы рэдакцыі, то ў 70-я гады ён часам бываў кругласутачным — падчас высокіх з'ездаў, канферэнцый, дзяржаўных свят... Хуткасць выхаду «Звязды» была звязана з матэрыяламі, якія ў рэдакцыі атрымлівалі з Масквы па тэлеграме — а гэта даволі марудная рэч. Такім чынам, часам здаралася, што дзяржаўныя рэдактары разыходзіліся ў гадзіны чатыры-пяць раніцы.

У 80-я гады былі спробы абсталяваць рэдакцыю пнеўматычнай поштай, якая звязвала б яе і друкарню. Гэта дыктавалася неабходнасцю. Дагэтуль адрэдакаваныя на машынах тэксты для наступнага нумара праз увесь корпус насілі ў друкарню, часта гэты шлях трэба было праходзіць уначы, па паўасветленых калідорах... Тое, безумоўна, займала час. Таму паспрабавалі зрабіць пнеўматычную пошту, якая звязала ўсе паверхі Дома друку і друкарню. У кожнай рэдакцыі ў сакратарыяце меўся спецыяльны пульт, пры дапамозе якога можна было адправіць у спецыяльнай капсуле неабходныя паперы. Ужо праз хвіліну іх атрымлівалі друкары.

Калі ўзнікалі праблемы з выплатай грошай, супрацоўнікам «Звязды» прыходзілася цяжка, бо многія працавалі ў рэдакцыі сем'ямі. Вольга Мядзведзева, намеснік галоўнага рэдактара, у 90-я сваю журналісцкую кар'еру толькі пачынала. Яна ўспамінае, што ў тыя гады ў рэдакцыі прадавалі... пінскі трыкатаж. І не толькі. У краіне не было грошай, і прадпрыемствы за рэкламу расплачваліся той прадукцыяй, якую яны выраблялі. Таму ў рэдакцыю свабодна прыходзілі людзі і набывалі тое, што ім было патрэбна.

У 90-я ў «Звяздзе» — відаць, у першай рэдакцыі ў краіне — з'явіўся камп'ютарны набор. Чатыры машыністкі перадрукоўвалі ўсе рукапісныя журналісцкія тэксты. Тады, дарэчы, далёка не ва ўсіх карэспандэнтаў былі дыктафоны. Галоўнае «ўзбраенне» — блакнот і ручка.

Далей наступаюць часы, калі з'яўляюцца першыя мабільныя

Супрацоўнікі «Звязды» з літоўскімі калегамі. Пачатак 80-х.

а нумары, дарэчы, захаваліся далёка не ўсе — цяперашнюю «Звязду» ў іх пазнаць вельмі і вельмі складана. У рэвалюцыйным 1917-м некалькі нумароў выйшлі пад назвай «Молот» і «Буревестник». Некаторы час з-за грамадзянскай вайны газета друкавалася ў Смаленску і Вільні, але потым рэдакцыя канчаткова пераехала ў Мінск. Падчас узбуджэнняў БССР газета распаўсюджвалася ў тым ліку і авіяцыяй.

У 1925-м у газеце з'яўляюцца першыя публікацыі па-беларуску. А ў 1927 годзе «Звязда» цалкам становіцца беларускамоўнай. Такім чынам, сёлета ў нас дваіны юбілей — і абедзве лічбы вельмі паважныя: 100-годдзе з дня выхаду першага нумара і 90-годдзе газеты як беларускамоўнай.

Што цікава, у 20-я гады «Звязда» мела праблемы з тыражом. У сярэдзіне 20-х ён знізіўся з сямі з паловай тысяч экзэмпляраў да шасці тысяч. Аднак дзякуючы энергічным мерам рэдакцыі за доволі кароткі тэрмін ён вырас больш чым у два разы! Да 15 тысяч асобнікаў. Тады ж у адным з урадавых лістоў з Масквы газету назвалі ўзорнай.

Калі казаць пра ўмовы, асабліва-васці працы, то 20 верасня 1929 года ЦК КП(б)Б ухваліў рашэнне тагачаснага галоўнага рэдактара Івана Асьмова перавесці рэдакцыю на бесперапынны працоўны дзень. Так што тагачасным нашым калегам сумаваць не прыходзілася.

У 1932 годзе рэдакцыя адзначыла сваё 15-годдзе — доволі, як тады прынята было казаць, ударна. У працоўных калектывах арганізаваліся лекцыі аб рабоце «Звязды», а тыя прысвячалі газеце свае рабочыя дасягненні.

па студзень 1935-га, у 20-я гады быў рэдактарам поўнага збору твораў Троцкага. У красавіку 1935-га яго арыштоўваюць як контррэвалюцыйна-трацкіста. А праз год прыгаворваюць да вышэйшай меры пакарання... І гэта яшчэ не ўсё: «справа Лейцнэра» пацягнула за сабой звальненне з рэдакцыі каля 30 чалавек! Двух загадчыкаў аддзелаў прысудзілі да расстрэлу...

1937—1967. Вайна і аднаўленне краіны

Нягледзячы на імклівае працоўванне нямецкай арміі на ўсход, «Звязда» не пераставала выходзіць. Да 13 жніўня 1941 года рэдакцыя яшчэ працавала ў Магілёве

«Звязда» святкуе свой 90-гадовы юбілей. Лагойск, 2007 год.

Калектыв «Звязды» на 79-ы дзень нараджэння газеты (в. Шчорсы, «Дуб Міцкевіча»). Калгас «Звязда» Навагрудскага раёна, 1996 год.

Некаторы час навацыя працавала, але, на жаль, не прыжылася. Пошта паламалася. Пасля ў будынку пачаўся капітальны рамонт, і сістэму дэманціравалі...

1987 — наш час. Новая эпоха

90-я гады — відаць, самы незвычайны перыяд у гісторыі «Звязды». З аднаго боку — праблемы з грашыма. Прынамсі, гэта было па ўсёй краіне. З іншага — высокі тыраж, высокі рэйтынг у ваках чытачоў і пераход да новага — ужо не савецкага — падыходу да падачы матэрыяла. Тое атрымалася не адразу, але атрымалася. Маладыя журналісты імкнуліся прыносіць на старонкі газеты сваё меркаванне, прапускаць праблему праз сябе.

Тады ж «Звязда» першай стала ўводзіць практыку прамых ліній. У тыя часы ў рэдакцыі пабывалі літаральна ўсе вышэйшыя асобы краіны. Менавіта ў 90-я гады ў Беларусі ўпершыню прайшлі прэзідэнцкія выбары. Адным з кандыдатаў быў Аляксандр Лукашэнка, падчас перадвыбарнай кампаніі ён двойчы наведваў рэдакцыю, каб адказаць на пытанні чытачоў падчас прамых ліній.

тэлефоны. Прычым, у рэдакцыі яны спачатку меліся ў адзінак і тыя, каб ім не зайздросцілі, нікому не прызнаваліся, што з'яўляюцца гаспадарамі маленькага тэхнічнага цуду. Тагачасныя супрацоўнікі ўспамінаюць: калі да іх дайшлі чуткі, што ў Ізраілі, у Штатах мабільны ёсць у кожнага школьніка, яны не верылі, не маглі сабе такога ўявіць.

У 2000-я ў газеты з'яўляецца ўласны сайт, а ў кожнага супрацоўніка — персанальны камп'ютар. Краіна выходзіла з фінансавай прорвы, жыццё наладжвалася...

«Звязда» па-ранейшаму выходзіць штодзень, праўда, колькасць старонак заўважна павялічылася. Сёння мы — не орган партыі, а хутчэй, орган, які звязвае прадстаўнікоў розных галін улады з людзьмі. Сёння адно з самых вострых пытанняў для газеты — тыраж — час патрабуе больш мабільнай інфармацыі, з гэтым, на шчасце, спраўляецца наш інтэрнэт-партал, — але мы па-ранейшаму з радасцю працуем для тых, каму важны вынік нашай працы.

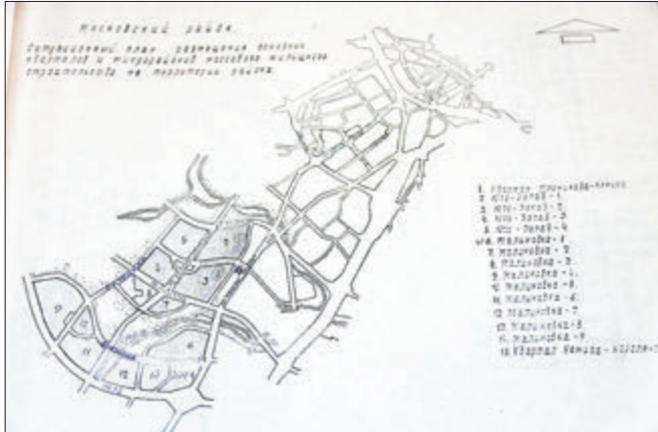
Надзея ЮШКЕВІЧ.
yushkevich@zviazda.by

ЯК БУДАВАЛІ «ЗВЯЗДУ»

Гісторыя стварэння аднайменнага праспекта

Праспект Газеты «Звязда» на карце горада Мінска з'явіўся ў 2005 годзе, калі 16 чэрвеня на 12-й сесіі Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў было прынята рашэнне перайменаваць праспект Газеты «Известия». Толькі 12 гадоў існуе вуліца, названая ў гонар адной з найстарэйшых беларускіх газет. Але гісторыя з'яўлення і развіцця гэтага праспекта значна глыбейшая, чым здаецца на першы погляд.

Пачаткам стварэння розных будынкаў, якія фарміруюць гэтую вуліцу, можна назваць 1974—1975 гады. У гэты перыяд каманда архітэктараў і планіроўшчыкаў рыхтавала генеральны план першага мікрараёна Паўднёвы Запад — 1, грань якога сёння з'яўляецца часткай сучаснага праспекта Газеты «Звязда». Што было на гэтым месцы? «Прыёмная база саўгаса імя Ульянава, агарод, пустыка, сады, невялікая мураваная забудова, тэрыторыя прэсідзібных участкаў свінафермы і палі, — адзначае

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА

ў 1977 годзе. Гэта звязана з тым, што на распрацоўку планаў, аналіз глебы, узгадненне і іншыя неабходныя працэдур папрабавалася нямала часу. У 1977 годзе і з'явіўся праспект Газеты «Известия», які ў будучыні стаў праспектам Газеты «Звязда».

Паўднёвы Запад — 1, 2, 3, 4 — гэтыя чатыры мікрараёны, праз якія першапачаткова праходзіў праспект. Паўднёвы Запад — 1 забудавалі пераважна дзевяціпавярховымі дамамі, якія нагадваюць доўгія дужкі. Паўднёвы Запад — 2 — карот-

назваўся Рылаўшчына. Акрамя таго, побач з вёскай Дворышча «добра захаваўся 21 курган, з якіх Г. Штыхаў даследаваў 4».

Пад насыпамі навукоўцамі былі выяўлены пахаванні, у якіх — гліняныя гаршкі, жаночыя ўпрыгажэнні, такія як каралі і скроневыя кольцы, прадметы побыту — нажы, крэсіва, вядзерца. Таксама адзначаецца, што курганы датуюцца другой паловай X — пачаткам XI стагоддзя. Гэта пахаванне ўсходніх славян — дрыгавічоў — часоў Кіеўскай Русі. Сёння адзін з курганоў можна знайсці праз дарогу ад гасцініцы «Звязда», якая знаходзіцца на праспекце імя найстарэйшай беларускай газеты.

У лісце за подпісам дырэктара Інстытута гісторыі АН БССР П. Пётрыкава рэкамендавалася ўсталяваць ахоўную зону, паставіць дошку-знак з адпаведным тэкстам і ўключыць гэта месца ў экскурсійны маршрут «Старажытнае кальцо Мінска». «Па-мойму, з гэтага зроблена мала. На адным з курганоў ёсць таблічка, — адзначае кандыдат гістарычных навук, загадчык аддзела захавання і выкарыстання археалагічнай спадчыны Інстытута гісторыі НАН Беларусі Андрэй ВАЙЦЯХОВІЧ. — Натуральна, усё гэта трэба берагчы, паколькі дадзеныя курганы — унікальная з'ява. Несумненна, усе курганы трэба пачысціць, абгарадзіць і зрабіць помнікі».

Сучасны праспект Газеты «Звязда» сапраўды стаіць на важным месцы. З'явіўшыся літаральна на пустой прасторы, ён аказаўся насычаны гісторыяй. Хто ведае, магчыма, у найбліжэйшыя гады даследчыкі знойдуць новую інфармацыю, якая пральце святло і на іншыя гады і нават стагоддзі існавання зямлі, на якой пасля з'явіўся праспект газеты «Звязда»?

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ.
lukashevich@zviazda.by

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА

Век пражыць — не пальцам пераківаць

Чым газета дапамагала сваім чытачам

Казкі, якія канчаюцца вяселлем, фільмы з хэпі-эндам, газетныя публікацыі, дзе праблемныя гісторыі маюць шчаслівы фінал... Усё гэта ўспрымаецца аднолькава радасна і з верай у далейшае цудоўнае жыццё герояў. Кожны раз, калі ўдаецца чымсьці дапамагчы чалавеку, які звярнуўся са сваёй праблемай у выданне, адчуваеш палёжку і ўзрушанасць. І тут не бывае маленькіх ці вялікіх учынкаў. Галоўнае — пазітывны вынік.

Дзякуючы артыкулам, што выходзілі на старонках газеты, здзяйснялася шмат добрых спраў. Раённыя ўлады паляпшалі стан мясцовых дарог, аднаўлялі работу аўталавак, прыбіралі несанкцыянаваныя сметнікі і могілкі, не закрывалі школу ці краму. Скажаце, драбязя, нязначны факт? А для нашых герояў гэта сапраўдная падзея, магчымаць пераканацца, што іх пачулі.

Здаецца, што газета нават міжволі прымала ўдзел у лёсе сваіх чытачоў. Дзякуючы прыватным аб'явам пра знаёмствы, якія калісьці друкаваліся ў «Звяздзе», у пасёлку Дзівін, што на Кобрыншчыне, стварылася новая сям'я. А адна з гераінь (выхавальніца ў дзіцячым садку) неяк прызналася, што дзякуючы артыкулу, дзе журналіст раскажаў пра яе старанні, яна атрымала чаканае павышэнне на працы. Расказ пра жыццё адной са сталічных сем'яў, выкладзены ў нашай газеце, дапамог сям'і атрымаць статус шматдзетнай. Пэралічваць можна доўга, згадваць шмат чаго... Замест гэтага я вырашыла знайсці некаторых герояў, у жыцці якіх праз «Звязду» адбыліся пэўныя змены, і пацікавіцца, як склалася іх далейшае жыццё, што адбывалася далей, пасля шчаслівага фінала.

«Пакуль я ляцела ўгору, ты з кімсьці падаў уніз»

14 гадоў таму назад у «Звяздзе» з'явіўся артыкул «Галоўны сведка», дзе расказвалася, як родны бацька адсудзіў у былой жонкі і двух сыноў пакой, а пасля спрабаваў прадаць яго. Наспяваў другі суд, маці рыхтавалася адстойваць правы свайго малодшага сына, хворага на аўтызм. Журналіст тады выклала ў артыкуле меркаванні ўсіх, хто меў дачыненне да гісторыі. Там былі папрабаваныя мужа, тлумачэнні жонкі, меркаванні ўрачоў дзіцячай паліклінікі і гарадскога дзіцячага псіханеўралогічнага дыспансера, тлумачэнні інспектара па ахове дзяцінства Маскоўскага раёна Мінска і словы-боль старэйшага сына, якому на той час было толькі 9 гадоў.

Газету гераіня публікацыі, Элеанора Варшаўская, узяла з сабою на судовое пасяджэнне. Рашэнне было прынятае на карысць хворага хлопчыка. Суд прызнаў, што Ігар мае права на дадатковыя метры і яго бацька не можа жыць у 17-метровым пакоі з лоджыяй, дзе прывык спаць малы, якому на той момант было 6.

Гэтая публікацыя нам вельмі дапамагла, і я буду заўжды ўдзячная яе аўтару — Вользе Мядзведзевай, — што наша гісторыя пабачыла свет. Суддзя Вярхоўнага суда Леаніда Бакіноўская, пачытаўшы артыкул, зразумела, што папярэдняе судовое рашэнне было няправільным. Што Ігару патрэбны пакой, дзе ён прывык жыць, што яму неабходны балкон, бо нам цяжка гуляць на дварэ. Нам проста Бог яе паслаў, — успамінае цяпер Элеанора Альбертаўна. — Пазней я выкупіла ў былога мужа той пакой, што быў вызначаны яму водле рашэння суда, хаця ён папярэдне хацеў прадаць памяшканне крывінальнай асобе. Аднак, пабачыўшы ў нашай трохпакаёўцы мяне з сынамі, той сам адмовіўся ад здзелкі.

Гераіня артыкула, урач-афтальмолаг, усё жыццё працавала, каб забяспечыць сыноў. Яшчэ падчас судовых разглядаў атрымала пасаду загадчыцы профільнага аддзялення ў 10-й паліклініцы сталіцы. Жанчына ўжо зарабляла пенсію, аднак працягвае працаваць афтальмолагам ужо ў 5-й паліклініцы. Старэйшы сын Дзіма сёлета скончыў медыцынскі ўніверсітэт і ў свае 24 працуе тэрапеўтам у той жа паліклініцы, дзе і маці. Ігару цяпер 21 год. Днём ходзіць у цэнтр для цяжкахворых дзяцей «Востраў надзеі».

— Праз гэта я магу і працаваць працягваць, і Ігар не сядзіць адзін, а сацыялізуецца, наколькі гэта магчыма. І гэта цудоўна, што мы трапілі туды, бо найчасцей выпуск-

нікі цэнтраў карэкцыйна-развіваючага навучання і рэабілітацыі застаюцца дома, а іх бацькі страчаюць магчымасць працаваць, бо такім дзецям патрабуецца несупынны догляд. Так што ў нас усё добра. Мы жывём нармальным жыццём. А муж з вышэйшай адукацыяй вартуе гаражы... У нас атрымалася, як у песні Алегравай: «А мы, як на арэлях, пражылі наша жыццё. Пакуль я ляцела ўгору, ты з кімсьці падаў уніз».

— Пра бацьку ў мяне дагэтуль толькі негатывныя ўспаміны. Без яго сапраўды лепш. Наша праблема вырашылася, і дзякуючы газеце, што публікацыя мела з'яўляецца сілу і паўплывала на рашэнне суддзі. Без яго сапраўды лепш, — дадае старэйшы сын, крывада якога на бацьку дагэтуль не прайшла. У тым артыкуле журналіст цытавала 9-гадовага хлопчыка: «Я ведаю, што шмат сем'яў разбураецца, але не так. Не так, каб з падманам... ён напляваў на нас. Напляваў. Ён пайшоў да іншай жанчыны і зрабіў гэта перад самым Новым годам... Нейкі час я чакаў яго, але потым страціў надзею. Я зразумеў, што ён перастаў нас любіць».

«Яе вочы праціналі наскрозь, нібыта рэнтген»

Тацяна Валіевай, якая ў 2007-м працавала сацыяльным педагогам і настаўнікам Лук'янаўскай базавай школы пад Мядзелам, вясенні нумар «Звязды» паказала дырэктару. У ім змяшчалася падборка партрэтаў дзяцей з дзіцячага дома — газета ў той час падзіла на сваіх старонках акцыю «Дзіця — самы дарагі госьць у доме». Гаворка ішла пра магчымасць браць такіх малых да сябе на час у так званыя гасцявыя сем'і.

Тацяна Мікалаеўна ўбачыла 9-гадовую Рыму:

— У яе былі такія вочы, што праціналі наскрозь, нібыта рэнтген. Мне падалося, што чалавек просіць дапамогі, і я забрала яе на канікулы.

Пазней жанчына даведлася, што ў Рымы ёсць брат, 7-гадовы Даніла, таму стала прыёмнай маці адразу для абаіх. Пра гэта газета пісала ў артыкуле «Пад шчаслівай «Звяздой»».

На той момант у Валіевых было чацвёра сваіх дарослых дзяцей, і зусім нядаўна з'явілася Надзя — аднакласніца яе малодшай дачкі, што была ўжо ў 9 класе. Маша часта згадвала, як не пашанцавала дзяўчыцы з бацькамі-выпівакамі, і Тацяна Мікалаеўна пагадзілася забраць яе да сябе. Тады жанчына яшчэ не ведала, што выпадкова ўгледжаны ў газеце здымны абернецца новымі членамі сям'і.

Брат з сястрой пражылі ў прыёмных бацькоў 5 гадоў. Тацяна Пятроўна ўспамінае, што было і добрае, і кепскае, як і з любімымі дзецьмі. Цяпер брат з сястрой жывуць асобна ад Валіевых і амаль не падтрымліваюць з імі адносіны.

— Па сутнасці, прэтэнзіі ў дзяцей былі да роднай мамы, аднак паколькі яны жылі са мной, скаргі былі да мяне, — уздыхае Тацяна Валіева. — Аднак я з самага пачатку не разлічвала на ўдзячнасць. Надзя — адзіная з усіх маіх прыёмных дзяцей, хто хінецца да мяне дагэтуль, хоць ёй ужо 25 гадоў. Я проста люблю дзяцей і не чакаю ад іх нейкай аддачы. Але ж спадзяюся, што ёсць кропля і маёй заслугі ў тым, што Рыма вырасла добрым чалавекам. Яна скончыла Мінскае абласное кадравае вучылішча ў Слуцку, цяпер вучыцца ў Акадэміі МУС у Мінску. Я стараюся не леціць у яе асабістае жыццё, аднак заўжды гатовая да сустрэчы з ёю. Думаю, яна па-іншаму будзе ўспрымаць свет, калі сама стане маці. Данілу, на жаль, нам прыйшлося аддаць у іншую сям'ю. Калі яго сястра з'ехала на вучобу, на выхаванне мне далі дзвюх дзяўчынак, і яны не ўжыліся разам у адной хаце.

Тацяна Мікалаеўна нядаўна адзначыла 60-гадовы юбілей, але дагэтуль прагне займацца з дзецьмі і ўпэўнена ў сваіх сілах падарыць ім цеплыню і невычарпальны запас цяплення і сваёй веры ў кожнага. Муж цалкам падтрымлівае імкненне жонкі і сам вельмі любіць забяўляцца з малымі.

— У дзецях сэнс усяго майго жыцця. Я не магу без іх. Прывыкла, што дома ў нас заўжды шумна. Калі мы з мужам застаёмся ўдваіх, гэта кашмар.

Ірына СІДАРОК. sidarok@zviazda.by

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Праспект Газеты «Звязда» сёння.

інжынер тэхнічнага аддзела «Мінскпраекта» Вера Бірун. — Дарэчы, першапачаткова будучы праспект Газеты «Звязда» быў абсалютна без назвы. Я ў планах ён адзначаецца як «Раённая магістраль №1». Бацьчы, тады нават вуліцы яшчэ не было!»

У гэты перыяд на скрыжаванні сучасных вуліц Алібегавы і будучага праспекта Газеты «Звязда» знаходзіліся дамы, у якіх — напэўна — жылі людзі. Натуральна, з пракладкай камунікацый і рэалізацыяй праекта «Паўднёвы Запад» яны былі знесены. Усяго сёння праспект Газеты «Звязда» праходзіць наскрозь 6 мікрараёнаў: Паўднёвы Запад — 1, 2, 3, 4, а таксама Малінаўка-2 і -3.

Будаўніцтва мікрараёнаў, якія сфарміравалі сучасны праспект Газеты «Звязда», ішло па праектах забудовы архітэктараў «Мінскпраекта» Б. Кудраватых, Г. Аляксандравай, а таксама В. Каруноса. «Многіх людзей, якія стваралі гэтыя мікрараёны, ужо няма ў жывых, а некаторыя з іх пераехалі ў ЗША», — адзначае Вера Бірун. Дарэчы, колішнія маладыя супрацоўнікі, якія ў якасці тэхнічных спецыялістаў у тая гады дапамагалі ствараць планы будучай забудовы, да гэтага часу працуюць у «Мінскпраекце».

Само будаўніцтва Паўднёвага Западу пачалося толькі

АЛЁ, «ЗВЯЗДА» НА ПРОВАДЗЕ,

або Вясе́лыя і праўдзівыя гісторыі з жыцця супрацоўнікаў газеты

ПАМЫЛЯЕМСЯ НЕ ТОЛЬКІ МЫ

На працу ў рэдакцыю «Звязды» я прыйшла (страх падумаць!) у 1968 годзе. Спачатку была так званым тэхнічным сакратаром (старшай, куды пашлюць), потым — адной з падчытыц (карэктары ўголас читалі тэксты, а мы звяралі...), а яшчэ пазней падрасла да карэктара. «Ну што гэта за праца — чужыя памылкі выпраўляць», — дзівіліся часам іншыя. А мне яна падабалася, нават вельмі, бо мы, карэктары, працавалі поруч з найлепшымі журналістамі краіны, першымі, можна сказаць, читалі заўтрашні нумар газеты (а яны ў «Звязды» бываюць вельмі цікавымі), да таго ж пастаянна папаўнялі веды...

Ды і памылкі бываюць розныя. Праграмы тэлеперадач, напрыклад, прыходзяць у рэдакцыю на рускай мове і ўжо тут перакладаюцца на беларускую... А нам, карэктарам, потым вырашаць: у Пучыні сапраўды ёсць опера «Смугак» ці нехта «Тоску» прыняў за «Тоску»?

Падводзіць газетчыкаў і спешка. Адзін наш карэспандэнт, помню, нешта пісаў пра садовада, пра вясну, пра тое, што на дрэвах сталі распускацца...

Як па-беларуску называюцца «почкі», на жаль, не ведаў — палез у слоўнік, каб паглядзець, убачыў першае значэнне — ныркі. Ну і «занёс» іх на пладоўныя дрэвы.

Яшчэ ў адным матэрыяле людзі перад святам, калі памяць не падводзіць, упрыгожвалі свой гаўбец (балкон). Некаму гэта слова падалося незразумелым і з яго зрабілі... гаўбіцу.

Але ж у памяці не толькі гэта. Адзін час поруч з намі працавала вельмі поўная жанчына. Трэба сказаць, што худзець альбо папраўляцца тады неяк не ў модзе было, пра дыеты ніхто не гаварыў і не пісаў: худы чалавек дык худы, поўны дык поўны...

Вось і наша Рая важыла кілаграмаў 140 і ні трохі не камплексавала, можа, нават наадварот: прыходзіла на працу, даставала з ладнай сумкі (ніякіх адмысловых кантэйнераў тады не было) свае міскі, каструлькі, керамічныя гаршчэчкі, слоікі і слоічкі і, што называецца, сумяшчала прыёмнае з неабходным, гэта значыць ела і працавала.

Найчасцей газету ў друк падпісвалі своечасова, і па вечарах на грамадскім транспарце мы — нехта з рэдакцыйнага начальства, дзяжурны, карэктары ды іншыя — раз'язджаліся па дамах. Але ж час ад часу здараліся партыйныя з'езды, пленумы ЦК КПСС, смерці першых сакратароў, і тады працэс замаруджваўся, над газетай працавалі ледзь не да раніцы, пасля чаго на рэдакцыйнай «Волзе» нас развозілі па дамах.

Развозілі ўсіх, апроч Раі, бо яна жыла зусім блізка...

Дык вось. Нейк па той бок ночы ідзе яна дадому. Ідзе адна, сумка вялікая і нечым поўная. Значыць, можна пажывіцца, вырашылі маладыя зладзюжкі. Падскочылі, вырвалі з рук сумку і на пяту, што называецца.

Рая таксама не разгубілася. Расказвала назаўтра: «Я за імі — куляй (мы цішком душыліся ад смеху, увяўшы кулю вагой у 140 кілаграмаў), крычу: «Кефір! Кефір!.. Стойце!.. Ададаце!..»

Для Раі піць перад сном кефір — гэта было святое.

...Хлопцы, на жаль, бегалі хутчэй, таму жанчына іх не дагнала. Але і не засмуцілася: рада была, што за дзень і частку ночы ўсё, што брала з сабою, з'ела. А значыць, зладзюжкам перапала толькі старая сумка, трохі пустога посуду і дзве паўлітроўкі кефіру.

Валянціна МАЗЖАРАВА,
карэктар

«КАЎБАСНЫ» КАНФЛІКТ. ПРАЦЯГ...

У 1974-м Мінску было прысвоена званне «Горад-герой». Уручыць Залатую Зорку і ордэн Леніна па традыцыі павінен быў Леанід Ільч Брэжнеў. Але толькі праз чатыры гады пасля ўказа генсек адправіўся цягніком у беларускую сталіцу...

Сяброўскіх адносін паміж Брэжневым і Машэравым, кажуць, не было. Гэта ведалі ў верхніх эшалонах улады, аб гэтым здагадваліся простыя людзі.

У тая гады Беларусь вырабляла мяса і малака на душу насельніцтва больш, чым Злучаныя Штаты. Эшалоны з беларускай сельгаспрадукцыяй рэгулярна ішлі на ўсход. Тым не менш прылаўкі ў магазінах ад Смаленска да Курыл не ламаліся ад ядомага. Гэту бяздонную і бясконцую прастору немагчыма было запоўніць толькі беларускімі прадуктамі. Аднак Брэжнеў настойліва патрабаваў ад Машэрава павялічыць аб'ёмы паставак. І аднойчы Машэраў не вытрымаў: маўляў, усяму ёсць мяжа — я не маю права сваю краіну пакінуць без прадуктаў! З тых часоў паміж імі быццам бы ўсталёваліся халаднаватыя адносіны. Зрэшты, дасведчаныя людзі кажуць, што цёплымі яны ніколі і не былі.

Машэраў быў незвычайнай асобай: добры прамоўца, з прывабнай знешнасцю і абаяннем, меў сапраўдны аўтарытэт у народзе. І яшчэ: ён быў Героем Савецкага Саюза — сапраўдным, баявым героем.

З гэтай нагоды ў Мінску ў той час хадзіў анекдот. Пча-

ла ўеца над залатымі зоркамі Брэжнева. Ён махае рукамі, спрабуе адагнаць надакучлівую і, нарэшце, просіць: ляці да Машэрава, сядай на яго Залатую Зорку. Пчала адказвае: «Не, у Машэрава Зорка пахне порахам, а ў цябе — ліпай».

Без пераольшання можна сказаць, што Машэраў быў папулярным ва ўсіх рэспубліках Савецкага Саюза. Брэжнеў яму, пэўна, зайздросціў... На фоне такіх узаемаадносін і прыбыў у Мінск.

Напярэдадні нас, маленькую групу фота-, кіна- і тэлерапарцёраў, запрасілі ў ЦК партыі на інструктаж. Загадалі быць у самых лепшых касцюмах, у белых кашулях, абавязкова пры гальштуках, ніякіх джынсаў, не мітусіцца, трымацца вельмі сціпла. І, нарэшце, галоўнае: мы павінны быць пры любых абставінах. З усіх абласных цэнтраў прымчалі кур'еры, каб узяць іх на першыя палосы сваіх газет.

Фатаграфаванне для газет было даручана Льву Папковічу з «Советской Белоруссии» і мне, звяздоўцу. Каб пазбегнуць выпадковай асечкі, мы страхавалі адзін аднаго, бо адказнасць была велізарная. Ва ўсіх газетах рэспублікі былі пакінуты месцы для здымкаў, якія павінны быць пры любых абставінах. З усіх абласных цэнтраў прымчалі кур'еры, каб узяць іх на першыя палосы сваіх газет.

Роўна апоўдні картэж зіхатлівых лімузінаў прыбыў на плошчу Перамогі. Знатны госьць ішоў побач з Машэравым, наперадзе салдаты неслі вянок. Потым, як належыць у такіх выпадках, Брэжневу трэба было паправіць на ім стужкі. Ён нагнуўся і з вялікай цяжкасцю выпраміўся, нібыта паднімаючы цяжкую штангу. Я шчоўкнуў затворам фотаапарата. Начальнік аховы генсека Мядзведзеў в-вельмі нават выразна паглядзеў на мяне.

Не губляючы ні секунды, з плошчы Перамогі мы рванулі ў будынак ЦК, дзе павінна было адбыцца ўручэнне ўзнагароды Машэраву. За доўгім сталом там сядзеў увесь цвет беларускага кіраўніцтва.

Усё было ўрачыста і чынна. Міністр абароны СССР маршал Усцінаў, сагнуўшыся папалам, штосьці лісліва шаптаў Брэжневу. Я зноў шчоўкнуў фотакамерай і падумаў, што такі кадр мне наўрад ці калі ўдасца апублікаваць...

Усе ўсталі. Да мікрафона падышоў Брэжнеў, прачытаў па паперцы кароткае вітальнае слова ў адрас Машэрава. Пётр Міронавіч, таксама па паперцы, прачытаў слова ў адказ.

Брэжнеў у суправаджэнні світы падаўся на выхад. Каб дабрацца да аўтамабіля, яму трэба было спусціцца па прыступках. Было забавна назіраць за гэтым. Звычайна ахова круціць галавой на ўсе 360 градусаў, каб засцерагчы шэфа ад усялякіх нечаканасяў. Але ў гэтым выпадку абодва ахоўнікі неадрыўна глядзелі на чаравікі Брэжнева: а раптам спатыкнуцца? Рукі трэніраваныя хлопцаў былі гатовы падхапіць Леаніда Ільчына ў любы момант. Аднак ён паспяхова дабраўся да машыны і паехаў, каб крыху перадыхнуць ад зробленай работы. Галоўнае было наперадзе — у тэатры оперы і балета.

Мікалай Амельчанка (светлай памяці!),
фотакарэспандэнт

БАБА НЕ ЦЁТКА

Было гэта гадоў сорок пяць таму, калі я толькі-толькі прыйшоў працаваць у рэдакцыю «Звязды». За першыя дні і месяцы пазнаёміўся з калегамі-журналістамі, з некім ужо ездзіў у камандзіроўкі... Тэхнічных супрацоўнікаў таксама ведаў, але значна горш людзей, што сышлі на заслужаны адпачынак, — хіба што па чутках.

Сярод іх, такіх вось шанюных ветэранаў, была жанчына досыць паважнага ўзросту, якую ўсе, нібы родную, звалі баба Соня. «Ты пазнаёмішся з ёй... Ты ўбачыш...» — абяцалі калегі. Ды, відаць, не лёс: нейк раніцай старшыня прафкама з сумам паведаміў:

— Толькі што званіла радня: памерла наша баба Соня. Рэдкая была жанчына! І спецыяліст, якіх пашукаць... Ідзі, Жэня, зрабі вялікую картку — партрэт у чорнай рамцы. Трэба ля труны паставіць. Чорную стужку на ражок не забудзь.

Пра гэта, думаю, можна было б і не нагадваць...

Пайшоў, недзе з гадзіну, засмучаны (бо не паспеў жа пазнаёміцца...), працаваў над партрэтамі. Потым — і ўжо з гатовым (дзякуй богу, загорнутым у ліст паперы) — падаўся да старшын прафкама.

— Ой, Жэня, а што гэта ты нясеш? — нечакана пачуў каля вуха. — Нешта, мусіць, зрабіў цікавае?

Я падняў вочы на таго, хто пра гэта пытаўся, і аслупянеў: побач стаяла... нябожчыца, тая, чый партрэт я толькі што змясціў у чорную рамку.

З усіх сіл хаваючы сваю разгубленасць (і партрэт за спінай таксама), я стаў казаць паважанай жанчыне (яе таксама звалі Соф'яй, Соняй, але ў рэдакцыі... цёткай), што ў руках — нічога цікавага — пустая рамка. Сам жа хуценька разварнуўся на 180 градусаў — падаўся назад у лабараторыю, каб зрабіць новы партрэт — ужо бабы Соні.

...На развітанне з ёй мы, вядома ж, трапілі, партрэт прывезлі.

А тая супрацоўніца, з якой я пераблытаў нябожчыцу, яшчэ, дзякаваць богу, доўга жыла. Відаць, спраўдзілася прыкмета.

ДВА СЛОВЫ

Недзе ў сямідзясятых гады мінулага стагоддзя працаваў у нашай газеце вельмі вядомы журналіст, якога, нягледзячы на яго паважны ўзрост, усе называлі проста Навум. Чалавекам ён быў вясе́лым і вельмі адкрытым, ахвотна ўспамінаў сваё мінулае, нават тое, пра што іншы, напэўна, маўчаў бы...

Адзін з такіх выпадкаў ён і ягоная жонка, што называецца, у два галасы расказвалі за святочным сталом у гонар не помню якой гадавіны сумеснага жыцця. Выглядала гэта прыкладна так:

— Пажаніліся мы яшчэ перад вайной, — пачынаў Навум, — і не сказаць, каб па вялікай любові... Праўда?

— Праўда-праўда, — усміхалася яму жонка.

— Не паспелі нейк прыгледзецца ды прывыкнуць адно да аднаго, — працягваў гаспадар, — як грывнула вайна — прыйшлося расстацца. І гэта ж не на месяц-другі — на гады. А яны на фронце доўгія-доўгія. За іх я неяк адвык ад думкі, што жанаты. А далей — нібы нячысцік які паблытаў: каб яна не чакала, адбіў тэлеграму, што так і так, маўляў, ваш муж такі і такі (прозвішча, імя ды імя па бацьку) загінуў смерцю храбрых. Дадаў яшчэ месца, дзе стаяла наша вайсковая часць... Усё як належыць: як пісалі тады ў пахавальных.

— Атрымала я гэты дакумент, прачытала, — працягвала ўспаміны жонка, — а паверыць ну ніяк не магу. Думаю: тут нешта не так... Сабрала якія-ніякія рэчы і за блізка свет паехала па тым адрасе. Знайшла Навумува часць, прыйшла ў камендатуру. Прашу: «Падкажыце, калі ласачка, дзе мне знайсці магілу такога і такога афіцэра (называю прозвішча). Мне ў адказ: «Пабойцеся Бога, якую магілу?! Гэты афіцэр жывы і здаровы!.. Сёння, дарэчы, ён вольны ад службы. Напэўна, у кавярні цераз вуліцу каву п'е. Падыдзіце туды».

...Якраз там сужэнцы і сустрэліся, каб больш ужо не разлучацца. З гумарам, у згодзе ды любові пражылі жыццё.

Навум, дарэчы, потым пытаўся ў жонкі, што ў пахавальнай было не так, чаму яна не паверыла? «Два словы насцярожылі, — прызналася жонка. — Я ж характар твой ужо трохі вызнала: ведала — проста загінуць ты мог, а вось «смерцю храбрых»...

Навум быў моцным журналістам. Магчыма, яшчэ і таму, што, перш чым нешта напісаць, доўга думаў, шукаў дакладныя словы.

СНЕДАННЕ З'ЕШ САМ...

У савецкія часы героямі журналісцкіх артыкулаў былі не толькі рабочыя, настаўнікі ды касманаўты, але і (вымавіць цяжка) «палітінфарматыры», людзі, якім даручалася весці асветніцкую работу ў сваіх калектывах, расказваць пра эканамічнае ды палітычнае жыццё краіны. Нехта рабіў гэта з меншым поспехам, нехта з большым...

Трэба разумець, якраз пра такога палітінфарматара пісаў артыкул наш звяздоўскі журналіст. Ён ужо «намаляваў» для чытача месца дзеяння — калгасную ніву, партрэт перадавіка-трактарыста... Спыніўся на моманце, калі той загнуў рухавік, прысеў на траву, каб з'есці прынесены з сабой падмацунак. Апошні радок быў прыкладна такім: «Дапіваючы малака, механізатар убачыў, як па краі поля да яго набліжаецца палітінфарматар Ягоравіч».

Усё астатняе было зразумела без слоў: не галодны і палітычна «падкаваны» механізатар ідзе працаваць далей: шчаслівы канец, у артыкуле можна паставіць кропку.

Перш чым зрабіць гэта, журналіст захацеў пакурачыць: узяў «беламорыну» (былі такія папярось), выйшаў у калідор.

У гэты час яго суседзі па «камеры» (калегі, што працавалі ў тым жа пакоі) вырашылі пажартаваць. Пасля апошняга сказа, надрукаванага на машыныцы аўтарам (пра Ягоравіча, які набліжаўся...), дадалі: «Убачыў трактарыст палітінфарматара і падумаў: «Зноў яго нячысцік нясе! І што яму толькі трэба?.. Прыйдзецца з ім маю чакушку дзяліць».

Толькі дапісалі гэтыя словы, з калідора вярнуўся аўтар і змен у сваім тэксце не ўбачыў (бо не глядзеў). Хуценька паставіў свой подпіс і здаў матэрыял.

Пільнае начальства «жарт», вядома ж, своечасова заўважыла і ў гэтым выглядзе артыкул пра палітінфарматара да чытача не дайшоў — тады. А зараз ужо няхай, трэба ж пасмяяцца.

Яўген ПЯСЕЦКІ, pyasecki@zviazda.by
фотакарэспандэнт «Звязды»

Рубрыку вядзе Валянціна ДОЎНАР. dounar@zviazda.by

■ Да чытача — з любоўю

«ЗВЯЗДА», УДЗЯЧНАЯ ЗА ПРЫХІЛЬНАСЦЬ

Як усе ведаюць, наша газета рэгулярна праводзіць сярод падпісчыкаў розыгрышы прызоў. Яны бывалі за многія гады рознымі. Запомніўся 1998 год, які быў для мяне багаты на ўручэнне шчасліўчыкам тых самых прызоў.

Галоўны приз падчас чарговай падпісчой кампаніі — бычка — выйграў Міхаіл Міхайлавіч Валюшка, жыхар Жлобіна. У мінулым ён узначальваў аддзел адукацыі, працаваў на іншых адказных пасадах. Калі пра яго ўдачу стала вядома, як прызнаваўся нам сам падпісчык, віншаванні пасыпаліся літаральна з усіх бакоў. І вось мы едзем разам з пераможцам звяздоўскай латарэі і генеральным дырэктарам аблдзяржплемпрадпрыемства ў калгас «Ленінец» Жлобінскага раёна. Менавіта тут «захоўваўся» наш приз. І вуаля — «Бычок знайшоў свайго гаспадара».

Тым жа рэйсам, карыстаючыся выпадкам, мы ўручылі яшчэ адзін наш приз Пятру Міронавічу Завадскаму з пасёлка Луцкі Жлобінскага раёна. Мы засталі яго дома — ну за чым бы вы думалі? Гаспадар нетаропка гартаў апошні нумар нашай газеты! Кім толькі не працаваў Пётр Міронавіч у сваім жыцці. Вадзіў цеплавозы, быў у пажарнай ахове, кіроўцам грузавіка. Давялося пабыць яму і ліквідатарам. Ды і на момант нашага прыезду не проста знаходзіўся на пенсіі: у сям'і была вялікая гаспадарка. Але, нягледзячы на занятасць, заўсёды знаходзіў час на газеты. Апроч іншых, пачэснае месца займала і «Звязда». Калі ласка, «Няхай наш парасон беражэ вас ад нягод».

Калі нашай падпісчыцы з вёскі Прылукі Мінскага раёна Марыі Адамаўне Ціхановіч выпаў адзін з каштоўных прызоў звяздоўскай латарэі — настольная двухгарэлая бытавая газавая пліта — яна, як кажуць, не паверыла. Таму, нягледзячы на свой 72-гадовы ўзрост, вырашыла сама наведваць рэдакцыю: і приз каштоўны забраць, і з журналістамі пазнаёміцца. На развітанне Марыя

Адамаўна пад словы: «Нават да Якубовіча на гульні едуць не з пустымі рукамі, дык як я магла нічога не прыхапіць «Звяздзе», паставіла на стол бутэльку празрыстага напою. І нават прымусіла разам з ёй «абмыць» свой приз. Пад словы: «Мне ў нашай «Звяздзе» падабаецца ўсё».

Падчас іншай падпісчой кампаніі ў тым жа 1998 годзе галоўным прызам былі індычаняты. Іх выйграла наша чытачка Марыя Антонаўна Суша з Чэрвеньскага раёна. Птушак мы адразу завезці не маглі: напачатку было холадна, а потым надыйшла спёка. Як бы індычаняты перанеслі дарогу? І вось нарэшце выправіліся. Напачатку на Маладзечанскую птушкафабрыку (бліжэй індычанят не было), дзе ў вялікія кардонкі загрузілі жывы прыз, потым — да падпісчыцы. У дарозе перыядычна спыняліся і заглядалі ў багажнік: ці усё добра? Марыя Адамаўна не паведамляла свой дакладны адрас, таму давялося шукаць самастойна — вёска Новыя Зелянікі. І вось нарэшце мы на месцы. «Што вы, я асабліва і не хвалюлася, — заспакоіла нас гаспадыня. — Хоць многія часам жартавалі, маўляў, дзе твой приз, чаму не вязуць?» Дваццаць індычанят ва ўзросце 43 дзён (ужо вялікія птушкі) тут жа былі «пастаўлены на пастой». Мы парадаваліся,

што приз трапіў, як кажуць, па прызначэнні. А гаспадыня дадала: «Калі абяцала «Звязда» — не падмане!»

...Апроч латарэі сярод падпісчыкаў, «Звязда» рэгулярна ладзіла розныя конкурсы, у якіх таксама можна было выйграць прызы. Напрыклад, асаблівай папулярнасцю сярод чытачоў карыстаўся жартаўлівы на 1 красавіка. У газеце, акрамя сапраўднай інфармацыі, друкавалася колькі навін, узятых, як кажуць, са столі. У 1998 годзе пераможцам нашага першакрасавіцкага конкурсу стаў мінчанін Канстанцін Фёдаравіч Невідомскі (на здымку). Ён быў першым сярод чытачоў, хто адразу дакладна назваў правільныя адказы ў нашай жартоўнай гульні. «У іншы дзень «Звязда» ніколі б не надрукавала такое глупства», — так адазваўся пра ўласны крытэрыі вызначэння «няправільнай» інфармацыі Канстанцін Фёдаравіч. Выпісваючы газету на працягу 36 гадоў запар, наш пераможца дакладна вывучыў і стыль публікацыі, і тэматыку асобных аўтараў. Я з задавальненнем уручыў яму наш приз — настольную лямпу. «Святло «Звязды» ў вашым доме. І новы конкурс». У тым нумары мы абвясцілі чарговую гульню для чытачоў...

■ Чаго толькі не бывала...

Шашлык з... сабачыны

Гэтая гісторыя адбылася без малага дваццаць гадоў таму. Неяк у рэдакцыі сустрэліся два таварышы: штатны супрацоўнік і няштатны аўтар. Пагаварылі і за сустрэчу, відаць, узялі па чарцы. А мо, і не па адной, інакш ход падзей быў бы іншы...

Падчас размовы няштатны аўтар расказаў такую цікавінку. Маўляў, у пасёлку, адкуль ён родам, з'явілася нейкая фірма пад кіраўніцтвам каўказца. І вось ён з хаўруснікамі не прыдумаў нічога лепшага, як пад выглядам бараніны прадаваць на мясцовым рынку мяса... бадзяхных сабак. А каб ніхто нічога не западозрыў, на прылавак клалі галаву барана. Тавар збывалі танна, таму ад пакупнікоў адбою не было. Бізнес квітнеў, пакуль махляроў не вывеў на чыстую ваду звычайны кот Васька. А адбылося наступнае. Быццам бы ўрач мясцовай бальніцы вырашыла парадаваць мужа рабрынкам і мясам — набыла ў гандляроў «бараніны». А сужэнец жанчыны, трэба заўважыць, працаваў ветурачом. І вось вяртаецца ён з палавання, а жонка яму дакладвае: пачакай крыху, зараз катлет зраблю, толькі вось на базары мяса купіла. І праз хвіліну з расчараваннем канстатуе, маўляў, зусім наш кот Васька распанеў: кінула яму кавалак бараніны, а ён есці не хоча. Больш за тое, жывёла злосна зафыркала, выгнула спіну дугой і ў момант выскачыла з кухні. Мужчына адразу сцяміў (ветурач жа!), у чым справа. Ды і кажа жонцы: «Сабачыну ты купіла, а не бараніну. Вось чаму наш Васька так шарахнуўся ад яе!»

Паслухаў тую гісторыю работнік газеты, ды і кажа: цікавы факт, пішы... Таварыш і рады старацца. І неўзабаве ў «Звяздзе» выходзіць адпаведны матэрыял пад рубрыкай «Неверагодна, але факт».

...Ранкам наступнага дня ў кабінце галоўнага рэдактара Наркевіча зазваніў тэлефон. На тым баку

прыводу былі прадстаўнікі ўпраўлення КДБ па Мінскай вобласці... Праз колькі хвілін Уладзімір Браніслававіч зайшоў у мой кабінет.

— Сяргей Уладзіміравіч, разумею, што гэта не ваша хіба, але гаворка ідзе пра пасёлка, адкуль вы родам. Калі ласка, з'ездзіце дадому, разбярэцеся ў сітуацыі. Пагадзіцеся, каму, як не вам, мясцоваму, гэта прасцей будзе зрабіць...

Трэба было ведаць нашага рэдактара. Ён ніколі не загадваў, а толькі інтэлігентна прасіў. Так што адмовіць яму было немагчыма. Ну трэба, дык трэба, паеду. Хоць, зразумела, місія не з самых прыемных...

Сяджу ў кабінце старшыні пасялковага Савета, як на допыце. З кіраўніком нашай мясцовай «мэрыі» ўжо не першы год у добрых стасунках, а тут ён пазірае на мяне вайком. Не менш «ласкавы» погляд у галоўнага ветэрынараўна ўрача раёна... Вакол — яшчэ каля дзясятка таварышаў, падазраю, што ў тым ліку і з кампетэнтных органаў. Тлумачу, як магу, што здарылася недарэчнасць. Ну, сустрэліся даўнія знаёмыя, выпілі, адзін расказаў байку, другі ўсё ўспрыняў за чыстую манету... Але жарты жартамі, а наступствы аказаліся сур'ёзныя, у тым ліку і для жыхароў пасёлка. Рынак хоць і не зачынілі, але продаж мясной і рыбнай прадукцыі забаранілі... Карацей, размова атрымалася не з лёгкіх. Пасля яе заканчэння выйшаў на ганак пасялковага Савета і ўздыхнуў з палёгкай.

А свой матэрыял на тэму абвяржэння раней надрукаванага я скончыў так: «...Вяртаючыся дадому, заўважыў на плошчы дварняка. Ніхто не звяртаў на сабаку ўвагі, і той, застыўшы ў нерухомаці, уважліва пазіраў на прадаўцоў. Мабыць, таксама шкадаваў, што мяса на рынку больш не будзе...» Маўляў, ніводны дварняк у гэтай гісторыі не пацярпеў...

■ Лёсы

«АД ВАС ДАВЕДАЎСЯ ПРА ЗАГІНУЛАГА БРАТА-ПАДВОДНІКА»

Неяк, ідучы на работу, па завяздэнцы набыў расійскую газету. У ёй быў артыкул пра тое, што шведскія нэрцы каля стакгольмскіх шхераў знайшлі на дне загінулую савецкую падлодку часоў Вялікай Айчыннай вайны. Уваходзячы ў ліфт, кінуў позірк на спіс экіпажа. Вочы выхапілі адзін радок: «Думброўскі Аляксей Іванавіч, капітан-лейтэнант, памочнік камандзіра, нарадзіўся ў 1913 годзе, г. Мінск...»

...Амаль не спадзеючыся на ўдачу, пасля бессэнсоўных і доўгіх зваротаў у розныя архівы, набіраю нумар тэлефона і пытаюся ва Уладзіміра Іванавіча Думброўскага: «Прабачце, вы часам не сваяк Думброўскаму Аляксею Іванавічу, памочніку камандзіра загінулай у вайну падлодкі «С-7»? «Так, я яго родны брат...» Даведаўшыся ў чым справа, Уладзімір Іванавіч пачынае хвалявацца: ён толькі зараз пачуў аб знаходцы затанулай субмарыны. Праз гадзіну мы ўжо сядзім у кватэры Уладзіміра Думброўскага.

Па яго словах, у іх сям'і ніколі не было маракоў. Што паўплывала на выбар брата — невядома. Але ў 1932 годзе ён паехаў паступаць у ваенна-марское вучылішча імя Фрунзэ ў Ленінградзе, дзе паспяхова здаў экзамены. «Ён адразу пайшоў вучыцца на падводніка». Суразмоўнік паказвае тры здымкі з братам, якія захаваліся ў яго. Вось ён маленькі з бацькамі, вось — з таварышамі на практыцы ў Севастопалі. «Я памятаю, як брат прыязджаў да нас курсантам у адпачынак. Мы з ім хадзілі ў парк Горкага і Чалюскінцаў, ездзілі загараць». Стаўшы перад вайной кадравым ваенным-падводнікам, Аляксей Думброўскі напачатку быў накіраваны службыць на Далёкі Усход, потым яго перавялі ў Ленінград, як прыгавдае Уладзімір Іванавіч, незадоўга да вайны. Ажаніцца брат паспеў крыху раней, у 1937 годзе, у сям'і нарадзілася дачка Тацяна.

«Яны з жонкай прыязджалі да нас пагасцяваць перад вайной», — гаворыць Уладзімір Іванавіч.

— Вы не спрабавалі раней даведацца нешта аб лёсе сына і брата?

— Канешне, шукалі. Бацька адразу шмат пісаў, але нічога не дабіўся. Ніхто не ведаў, дзе ён загінуў...

Мы глядзім на здымак, змешчаны ў газеце. На ім — увесь экіпаж падлодкі «С-7». Падстава для фатаграфавання, якое адбылося прыкладна за месяц да гібелі субмарыны — у верасні 1942 года, — была ўрачыстая. Усіх членаў экіпажа ўзнагародзілі ордэнамі Чырвонага Сцяга, а камандзір чакаў указа аб прысваенні яму звання Героя Савецкага Саюза. З пачатку вайны, толькі за год, «С-7» патапіла чатыры і пашкодзіла два нямецкія транспарты.

Па ўспамінах камандзіра падлодкі Сяргея Лісіна (ён выжыў, трапіў у палон), падчас паходу ў штаб была даслана радыёграма: «Прайшлі дваццаць дзён мерыдьян». Як высветлілася потым, вораг яе запеленгаваў. У раён, дзе яе перахапілі, былі тэрмінова накіраваны некалькі фінскіх субмарын. «С-7» усплыла ў сем гадзін у цемры. Але неўзабаве паказаўся месяц, у святле якога падлодку і заўважылі фіны. Па ўспамінах Лісіна, у 20 гадзін 45 хвілін «С-7» атрымала ў правы борт тарпеду, разламалася і імгненна затанула... З сігналага мосціка разам з Лісіным у ваду ўпалі яшчэ некалькі чалавек: сігналшчыкі Субоцін і Аленін, трумны матрос Куніца, штурман Хрусталёў (які патануў з-за цяжкага бушлата). Усіх іх падабрала фінская падлодка...

Сам Уладзімір Іванавіч таксама ў канцы 1944 года быў прызваны ў армію. Але паваяваць не давялося: пакуль вучыўся ў палкавой школе ў Казельску на камандзіра аддзялення, вайна скончылася. Але ў арміі давялося праслужыць сем гадоў, дэмабілізаваўся ён толькі ў 1951 годзе...

■ Памылачка выйшла!

ЯК, КАЖАЦЕ, ВАША ПРОЗВІШЧА?

Журналісцкая «кухня» ў большасці выпадкаў схаваная ад чытацкай цікаўнасці. І толькі раз-пораз з нейкай асаблівай нагоды мы можам дазволіць сабе даць магчымае зазірнуць ахвотным туды, куды звычайна «ўваходу» няма...

Чалавеку ўласціва памыляцца. Наўмысна ці не. Але любы прафесіянал у сваёй справе павінен абапірацца найперш на факты. Правераныя. І мы ў гэтым плане не выключэнне. Але, бывае, памылка ўжо закладзена першапачаткова...

Быў аднойчы са мной такі выпадак. Ведаў пра працы аднаго з кіраўнікоў буйнога сталічнага прадпрыемства, нават асабіста з ім сустракаўся не раз. Таму калі была патрэба ў інфармацыі, папросту набіраў нумар дырэктара і без праблем яе атрымліваў. Так было і чарговы раз пасля працяглага зацішша ў нашых рабочых стасунках.

— Ало, Андрэй Пятровіч? Вітаю, гэта са «Звязды», памятаеце яшчэ? Чуў, што ў вас на прадпрыемстве новы від прадукцыі збіраюцца асвойваць. Цікавая навіна. Раскажаце падрабязнасці? Дзякуй, запісваю!

Паразмаўлялі з дырэктарам, падрыхтаваў нататку. Яна выйшла ў газеце. Праз некалькі дзён — званок ад таго самага Андрэя Пятровіча. Няўжо нешта з фактурай набльтаў? Ды не, усё пададзена правільна. У чым тады праблема? У дырэктара прозвішча... не тое. Як такое можа быць?

Аказваецца, за той час, на які спыніліся нашы стасункі, дырэктар прадпрыемства... змяніўся. А ў новага імя і імя па бацьку — як у папярэдняга! Вядома, прозвішча іншае. Але ж калі чалавек адгукаецца на першае, вы ж не будзеце ўдакладняць у суразмоўцы, ці сапраўды гэта ён. Так? Тым не менш давялося прасіць прабачэння...

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» извещает о проведении открытого аукциона по продаже трех зданий, принадлежащих ОАО «Агат-электромеханический завод»

Лот №1. Состав лота:

1. Здание корпуса №7, литер А 2/К – основное, Б 1/К – пристройка с инвентарным номером 500/С-10022. Г. п. – 1954. Этажей – 1-2. Общая площадь – 889,0 кв. м. Местоположение: г. Минск, ул. Волгоградская, д.10.
2. Электрокарный участок с инвентарным номером 500/С-61453. Здание специализированное для ремонта и технического обслуживания автомобилей. Г. п. – 1964. Этажей – 1. Подземных этажей – 1. Общая площадь – 656,5 кв. м. Местоположение: г. Минск, ул. Волгоградская, 6/4.
3. Склад с инвентарным номером 500/С-62879. Назначение: Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Г. п. – 1964. Этажей – 1. Общая площадь – 272,6 кв. м. Местоположение: г. Минск, ул. Волгоградская, д. 6, корп. 35

Начальная цена с НДС, доллары США	Задаток, доллары США
532 920	26 646

ОБРЕМЕНЕНИЯ

В соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 23.04.2003 №165 «Об утверждении генерального плана г. Минска с прилегающими территориями и некоторых вопросах его реализации» в границах пр. Независимости – ул. Волгоградская – ул. Кутузова – ул. Б. Слепяна – ул. Кедышко – ул. Филимонова, территория электромеханического завода предназначается под жилую многоквартирную застройку

СВЕДЕНИЯ О ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКАХ

1. Земельный участок площадью 0,2107 га с кадастровым номером 50000000009004768. Целевое назначение земельного участка: Эксплуатация и обслуживание здания корпуса №7. Аренда.

Ограничения (обременения) прав на земельные участки, расположенные на иных территориях в соответствии с законодательными актами:

– охранные зоны сетей и сооружений водоснабжения, площадь 0,0410 га.

2. Земельный участок площадью 0,2694 га с кадастровым номером 50000000009006502. Целевое назначение земельного участка: Обслуживание здания специализированного для ремонта и технического обслуживания автомобилей (в т. ч. автомобильные заправочные и газонаполнительные станции). Аренда.

Ограничения (обременения) прав на земельные участки, расположенные в охранных зонах: линий связи и радиодификации, площадь 0,0024 га; электрических сетей, площадь 0,0064 га; водоснабжения, площадь 0,1200 га; сетей и сооружений канализации, площадь 0,0250 га; сетей и сооружений теплоснабжения, площадь 0,1250 га.

3. Земельный участок площадью 0,2086 га с кадастровым номером 50000000009005041. Целевое назначение земельного участка: эксплуатация и обслуживание здания склада (корпус №17). Аренда.

Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь

УСЛОВИЯ

1. Победитель аукциона либо в случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Лот №1 по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов) – Претендент на покупку должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Лота №1 в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания протокола о результатах аукциона.

2. В случае продажи Лота №1 денежные средства перечисляются Победителем аукциона (Претендентом на покупку) в следующем порядке:

- Первый платеж в размере 38% (тридцать восемь процентов) от цены продажи Лота №1 перечисляется Победителем аукциона (Претендентом на покупку) на расчетный счет ОАО «Агат – электромеханический завод» в течение 15 (пятнадцати) банковских дней после подписания протокола о результатах аукциона;

- Оставшаяся часть денежных средств перечисляется на расчетный счет ОАО «Агат – электромеханический завод» ежемесячно равными долями в течение 1 (одного) года после заключения договора купли-продажи.

3. Победитель аукциона (Претендент на покупку) оплачивает Организатору вознаграждение в размере 0,95% (ноль целых девятая часть сотых процента) от цены продажи Лота №1 в течение 3 (трех) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

4. Валюта торгов – доллар США.

5. Валюта платежа – белорусский рубль по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату платежа.

6. Сумма для оплаты задатка за участие в аукционе производится в белорусских рублях с применением официального курса Национального банка Республики Беларусь на день платежа.

7. На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством и настоящим договором для Победителя аукциона

Размер штрафа, уплачиваемый участником аукциона и (или) его Победителем (Претендентом на покупку) в случаях, предусмотренных Положением о порядке организации и проведения аукционов (конкурсов) по продаже отдельных объектов, находящихся в государственной собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 №609 и соглашением о правах и обязанностях сторон в процессе организации и проведения аукциона, составляет 1 000,00 белорусских рублей

Аукцион состоится 15.09.2017 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4. Шаг аукциона – 5%

Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.

Продавец: ОАО «Агат-электромеханический завод» 220114, г. Минск, пр-т Независимости, 117, корпус 3, к. 23, тел. 8 (017) 267-60-80.

Организатор аукциона: РУП «Институт недвижимости и оценки» 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, т. 8 (017) 306-00-57.

Задаток перечисляется на р/с BY21BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», ВИС банка BPSBY2X, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182.

Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Агат-электромеханический завод», проводимом 15 сентября 2017 г.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 7. **Окончание приема заявлений:** 12.09.2017 в 11.00.

Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектами. Контактные лица для осмотра Объектов: Короляш Виктор Эдуардович, 8 (017) 267-62-92, 8 (029) 199-10-49, 8 (029) 501-86-30. Организатор аукциона или Продавец вправе снять Лот с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия

☎ **Организатор аукциона: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

Организатор аукциона – Наровлянский районный исполнительный комитет.

Предмет аукциона №1 – право заключения договора аренды на земельный участок, площадью 0,0030 га с кадастровым номером 323850100001000814, расположенный по адресу: Гомельская область, г. Наровля, ул. Ленина В. И.

Имеются ограничения в использовании земельного участка на площади 0,0030 га в связи с его расположением на природной территории, подлежащей специальной охране (водоохранная зона реки Припять), и на территории, подвергшейся радиоактивному загрязнению.

Целевое назначение использования земельного участка – для строительства и обслуживания торгового павильона (земельный участок для размещения объектов розничной торговли). Срок аренды земельного участка 30 (тридцать) лет.

Обеспечение объекта сетями электроснабжения осуществляется от существующих сетей.

Начальная цена продажи – 165 рублей 38 копеек (сто шестьдесят пять рублей тридцать восемь копеек).

Сумма задатка – 16 рублей 54 копейки (шестнадцать рублей пятьдесят четыре копейки).

Размер шага аукциона составляет 10% от предыдущей цены, названной аукционистом.

Предмет аукциона №2 – право заключения договора аренды на земельный участок, площадью 0,0920 га с кадастровым номером 323850100001000815, расположенный по адресу: Гомельская область, г. Наровля, ул. Советская.

Имеются ограничения в использовании земельного участка на площади 0,0920 га в связи с его расположением на природной территории, подлежащей специальной охране (водоохранная зона реки Припять), и на территории, подвергшейся радиоактивному загрязнению.

Целевое назначение использования земельного участка – для строительства и обслуживания магазина (земельный участок для размещения объектов розничной торговли). Срок аренды земельного участка 30 (тридцать) лет.

Обеспечение объекта сетями электроснабжения осуществляется от существующих сетей.

Начальная цена продажи – 4338 рублей 84 копейки (четыре тысячи триста тридцать восемь рублей восемьдесят четыре копейки).

Сумма задатка – 433 рубля 88 копеек (четыреста тридцать три рубля восемьдесят восемь копеек).

Размер шага аукциона составляет 10% от предыдущей цены, названной аукционистом.

Условия продажи:

внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка;

возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка;

заключение победителем аукциона с Наровлянским районным исполнительным комитетом договора аренды земельного участка и осуществления в установленном порядке государственной регистрации прав на земельный участок;

разработка и утверждение в установленном порядке проектно-сметной документации на строительство объекта в срок, не превышающий двух лет;

снятие, сохранение и использование плодородного слоя почвы согласно строительному проекту;

освоение земельного участка в срок до шести месяцев после разработки и утверждения проектно-сметной документации;

осуществления строительства на условиях и в сроки, определенные проектно-сметной документацией.

1. Аукцион состоится 13 сентября 2017 г. в 10.00 в здании Наровлянского районного исполнительного комитета каб. 12, по адресу: г. Наровля, ул. Коммунистическая, 3.

2. Для участия в аукционе приглашаются индивидуальные предприниматели, физические и юридические лица, подписавшие соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона на право заключения договора аренды земельного участка.

Для участия в аукционе необходимо (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо) подать в землеустроительную службу райисполкома в установленный в настоящем извещении срок заявление на участие в аукционе с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка, который предполагается получить в аренду по результатам аукциона, к которому прилагаются следующие документы:

документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, с отметкой банка; юридическим лицом Республики Беларусь либо индивидуальным предпринимателем – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица Республики Беларусь либо индивидуального предпринимателя; гражданином Республики Беларусь – копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования.

3. Заявления на участие в аукционе принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30, последний день приема документов – до 17.30 8 сентября 2017 года по адресу: г. Наровля, ул. Коммунистическая, 3. Заключительная регистрация участников – 13 сентября 2017 г. с 9.00 до 9.45.

4. Сумма задатка перечисляется на р/с BY20AKBB360042400002400000000 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, БИК АКBBVY2X, назначение платежа 04002.

5. Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с объектами продажи.

6. Организатор открытого аукциона вправе отказаться от аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 дня до проведения аукциона.

За дополнительной информацией обращаться в Наровлянский районный исполнительный комитет (землеустроительная служба), контактный телефон в г. Наровля 8 (02355) 2-18-67.

УНП 400056085

Закрытое акционерное общество «ЮНИМИТ» (222220, Республика Беларусь, Минская обл., Смолевичский район, Плиссский сельсовет, 9/12 в районе поселка Октябрьский) **сообщает**, что директором ЗАО «ЮНИМИТ» 7 августа 2017 г. принято решение о формировании реестра владельцев ценных бумаг. Формирование реестра акционеров осуществляется на 7 августа 2017 г.

УНП 690660279

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже права заключения договора аренды недвижимого имущества

Организатор аукциона: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 42-61-62

Продавец: унитарное предприятие областной коммунальной собственности «База отдыха «Крупенино», г. Витебск, ул. Правды, 18, тел. (+37529) 652-11-64

Лот №1. Право на заключение договора аренды сроком на 3 года части изолированного помещения с инв.№200/D-107341 площадью 344,8 кв. м (назначение – торговое помещение, наименование – магазин) по адресу: г. Витебск, ул. Правды, 18, пом.1 для размещения торгового помещения, офиса, оказания услуг. Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы равен 2. **Начальная цена:** 1 310,24 рублей. **Задаток:** 131 рубль

Дата, время и место проведения повторного аукциона: 11.09.2017 в 15.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». **Срок внесения задатка и подачи документов:** с 10.08.2017 с 8.30 по 08.09.2017 до 17.30. Ранее опубликованное извещение: газета «Витебские вести» 18.05.2017; 01.07.2017

Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Аукцион проводится в порядке, установленном Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в государственной собственности, утвержденным Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 №1049.

Юридические, физические лица, индивидуальные предприниматели обязаны подать организатору аукциона в указанный в извещении срок заявление на участие в аукционе, подписать соглашение установленной формы, предоставить копию платежного документа о перечислении задатка на расчетный счет организатора аукциона; юр. лицом – резидентом РБ: копию документа, подтверждающую гос. регистрацию юр. лица; юр. лицом – нерезидентом РБ: легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; индивидуальным предпринимателем: копию документа, подтверждающего гос.

регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность; представителями – оригинал доверенности (документ, подтверждающий полномочия должностного лица). Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) не подписал протокол аукциона; не уплатил сумму, по которой продан предмет аукциона; не возместил организатору аукциона сумму затрат на организацию и проведение аукциона; не подписал договор аренды; а также, в случае если участники аукциона отказались объявить свою цену за предмет аукциона, в результате чего аукцион признан нерезультативным, указанными лицами уплачивается штраф в размере 100 базовых величин.

Сумма задатка перечисляется на р/с организатора аукциона: р/с BY93MTBK30120001093300066782, ЗАО «МТБанк» г. Минск, IBAN MTBKY22, УНП 390477566.

Контакт. тел.: (0212) 42-61-62, e-mail: vcm74@mail.ru, www.marketvit.by.

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА			
Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703		
Продавец	ОАО «Трест №26 Железобетонмонтаж», г. Минск, ул. Харьковская, д. 15, 3-й этаж Тел.: +375 17 256 90 12; +375 17 256 90 01		

Предмет аукциона

Лот №1

Наименование (назначение)	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Изолированное помещение № 5 (административное помещение)	116,9 кв. м	100/D-85374	Брестская обл., г. Брест, ул. Янки Купалы, 120А-5

С перечнем иного имущества, входящего в состав предмета аукциона, можно ознакомиться на сайте организатора аукциона WWW.CPO.BY

Начальная цена с НДС 20%: 119 038,14 белорусских рублей BYN
Шаг аукциона: 5 951,91 белорусских рублей BYN

Лот №2

Наименование (назначение)	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Изолированное помещение № 2 (административное помещение)	50,2 кв. м	100/D-85371	Брестская обл., г. Брест, ул. Янки Купалы, 120А-2

С перечнем иного имущества, входящего в состав предмета аукциона, можно ознакомиться на сайте организатора аукциона WWW.CPO.BY

Условия аукциона: Покупатель обязан предоставить Продавцу административные помещения согласно прилагаемому плану помещений в пользование, на период с момента перехода права собственности на предмет аукциона к покупателю до момента ликвидации Продавца на условиях безвозмездного пользования, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Республики Беларусь. С планом помещений, подлежащих передаче Продавцу в безвозмездное пользование, можно ознакомиться на сайте Организатора торгов WWW.CPO.BY

Начальная цена с НДС 20 %: 53 026,00 белорусских рублей BYN
Шаг аукциона: 2 651,30 белорусских рублей BYN

Порядок ознакомления по лотам №1-2: Ознакомление заинтересованных лиц с предметом торгов осуществляется в рабочие дни с 8.00 до 16.30, перерыв с 12.30 до 12.45. Ответственное лицо: Климчук Василий Григорьевич, директор филиала СУ-159, контактный телефон – 8029-659-25-23

Оборудование, расположенное по адресу: г. Гродно, ул. Индустриальная, 2а

№ п/п лота

Инв. №

Наименование предмета аукциона, год выпуска

Начальная стоимость, бел. руб. с учетом НДС

Шаг аукциона, бел. руб. с учетом НДС

3 501 Станок точильный ИЭ-1806 480,00 24,00

4 31 Точильно-шлифовальный станок 3Б634 204,00 10,20

5 21 Станок вертикально-сверлильный 2Н125 264,00 13,20

6 14 Станок сверлильный настольный НС-12 105,60 5,28

7 16 Станок токарно-винторезный 1К62 1 068,00 53,40

8 12 Станок сверлильный настольный НС-12 105,60 5,28

9 923 Станок горизонтально-фрезерный 6Н82 852,00 42,60

10 924 Станок для холодной гибки труб 492,00 24,60

11 719 Копировальный аппарат Xerox CopyCentre C118 168,00 8,40

12 720 Печь прокаточная ЭПС -10/400СЭ 118,80 5,94

13 850 Выпрямитель для дуговой сварки ВДМ-6303С-У3 468,00 23,40

14 801 Трансформатор сварочный ТДМ 252У2 112,80 5,64

15 611 Сварочный агрегат колесный (САК), заводской №13859 864,00 43,20

16 900 Установка алмазного сверления Piranha ZIZ -230 444,00 22,20

Порядок ознакомления Ознакомление заинтересованных лиц с предметом торгов осуществляется в рабочие дни с 8.00 до 16.30, перерыв с 12.30 до 12.45. Ответственное лицо: Марчик Петр Иванович, директор филиала СУ-110, контактный телефон: 80152-530-712 (716,728), +37529-821-07-71

Спецтехника, расположенная по адресу: г. Минск, Бетонный проезд, д. 11

17 452 Грузовой специальный автокран MAZ 5337 KC-45729А, 2007 г. в. 24 600,00 1 230,00

18 423 Грузовой специальный автокран КАМАЗ 53215, 2007 г. в. 27 600,00 1 380,00

Порядок ознакомления Ознакомление заинтересованных лиц с предметом торгов осуществляется в рабочие дни с 9.00 до 16.00, перерыв с 12.00 до 13.00. Ответственное лицо: Быковский Леонид Эдуардович, начальник автотранспортного управления, контактный телефон: 8 029 6549293

С подробной информацией по предмету аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона www.cpo.by

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с № BY60BLBB30120191021390001001; в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней после проведения аукциона

Срок оплаты: по лотам №1-2 не более 30 (тридцати) календарных дней со дня заключения договора купли-продажи. **По лотам 3-18** не более 10 (десяти) календарных дней со дня заключения договора купли-продажи

Порядок оформления участия в аукционе и результатов торгов: аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов, утвержденным постановлением СовМина РБ от 8 января 2013 г. № 16 «О некоторых вопросах продажи имущества ликвидируемого юридического лица». К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору аукциона в указанный в извещении срок заявление с приложением всех необходимых документов, зарегистрированное в журнале регистрации заявлений на участие в торгах, и заключившее с организатором торгов договор о задатке. С подробной информацией о перечне предоставляемых документов, образцами заявления на участие в аукционе и договора о задатке, а также правилами проведения аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона www.cpo.by

В случае признания торгов несостоявшимися в связи с тем, что заявления на участие в них было подано только одним участником либо для участия в них явился только один участник, возможна продажа предмета торгов этому участнику, по начальной цене, увеличенной на 5%

Затраты на организацию и проведение торгов возмещаются организатору аукциона участником торгов, с которым заключается договор купли-продажи в течение 5 дней со дня проведения торгов

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия

Дата, место и время проведения аукциона 15.09.2017 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Харьковская, д. 15, 3-й этаж, ОАО «Трест №26 Железобетонмонтаж»

Як «А што, калі нам...» ператвараецца ў найстарэйшую газету

Адзін дзень з жыцця «Звязды»

Калі ў дзяцінстве ўсе гулялі «ў работу», журналістыка відэаважна не ўваходзіла ў спіс папулярных прафесій. Папершае, не зусім зразумела, што трэба рабіць, па-другое — ніякага «экшэна»: гонак на ўяўных аўтамабілях ці «выратаваных жыццяў» дваровых жывёл. А вось у дарослым узросце прадстаўнікі многіх прафесій з лёгкай зайздрасцю глядзяць на журналістаў, якія з палаючымі вачамі вечна кудысьці спяшаюцца. І нездарма, бо нараджэнне кожнага новага выпуску газеты — працаёмкі, але вельмі займальны працэс.

МІЛЬЁН-МІЛЬЁН... МАТЭРЫЯЛАЎ

Тых, хто паступае на журфак, заўсёды перш за ўсё папярэджаюць: спакойнага жыцця не чакайце. І адна гэтая фраза апісвае ўсе «радасці і нягоды» журналісцкага хлеба. Руціна? Не, не чулі! Нармаванне? Гм, таксама не пра нас. Выезд на мерапрыемства могуць прызначыць і на 6-ю раніцу, ды і скончыцца яно часам можа пасля

даволі смутнае, з разраду: «Прышоў. Ubачыў. Напісаў». Вядома, на самай справе ўсё ідзе зусім інакш: кожны гатовы матэрыял — вынік працы цэлай каманды прафесіяналаў. Хочаце даведацца, менавіта якой? Тады сардэчна запрашаем у расчыненыя дзверы рэдакцыі газеты «Звязда».

Каб пагружэнне было поўным, давайце знойдзем кропку на карце: горад Мінск, вуліца Багдана Хмяльніцкага, 10а — будынак Дома прэсы. Тут, на пятым паверсе, па суседстве з іншымі выданнямі, з ідэй «А што, калі нам...» і планаў пяць разоў на тыдзень з'яўляецца новы нумар газеты «Звязда». Дарэчы, той які вы трымаеце ў руках, — 151-ы за гэты год. А ўсяго за стагадовую гісторыю «Звязды» было выпушчана 28 515 нумароў, а гэта мільёны матэрыялаў...

ТЭОРЫЯ НЕЧАКАНАСЦІ

Аднак ад разваг аб глабальным лепш прыойдзем да паўсядзённых спраў. Такім чынам — раніца.

Ціхія калідоры рэдакцыі пачынаюць напаўняцца шумам галасоў бліжэй да дзвярэй гадзін. У кабінце

свежага нумара: які матэрыял атрымаўся вельмі добры, а які можна было зрабіць лепш, і абмеркаванне наступнага.

Пасля кароткай нарады ўсе разыходзяцца па сваіх кабінетах. У цэлым, прадбачыць распарадак дня любога з журналістаў вельмі складана. Можна за адзін дзень пабываць на двух-трох мерапрыемствах: ад прэс-канферэнцыі да адкрыцця новага аб'екта, пры гэтым яшчэ паспець на інтэрв'ю. А можна паўдня вывучаць навінавыя стужкі ў пошуках той самай тэмы, а другую палову дня правесці на тэлефоне, каб дамовіцца аб сустрэчы з героямі і экспертамі. Ці ж, нават не адцягваючы ўвагу на абед, на натхненні напісаць вялікі аналітычны матэрыял.

Сітуацыя, у якой журналіст мусіць быць сабраны, практычна як баец спецназа, гэта калі ён чуе кліч «у нумар». Значыць, аб важнай навіне чытачы газеты абавязкова павінны даведацца з наступнага выпуску газеты. Аднак медаля «За аператыўнасць» у першую чаргу заслугоўваюць інтэрнэт-рэдакцыя і аддзел навін, супрацоўнікі якіх неадрыўна сочаць за стужкай навін і выбіраюць з яе найбольш цікавыя і значныя. Акрамя таго супрацоўнікі інтэрнэт-рэдакцыі загружаюць на сайт электронныя версіі ўсіх матэрыялаў, а таксама здымаюць відэарэпартажы, а часам і пішуць вялікія тэксты. Не дарма вокны ў іх кабінце могуць гарэць і да 9, і да 11 вечара.

У цэлым, усе журналісты працуюць пераважна з адной-дзвюма тэматыкамі. Эканоміка, палітыка, культура, сацыяльная сфера, спорт, здароўе, сілавая структура, адукацыя, жыццё моладзі, рэгіёны... Дарэчы, пра рэгіёны: ва ўсіх абласных цэнтрах у «Звязды» ёсць спецыяльныя карэспандэнты, якім даводзіцца пісаць на вельмі разнастайныя тэмы. Нельга не адзначыць і важнасць аддзела фотакарэспандэнтаў: усе яны падчас свайго работы ствараюць самадастатковыя журналісцкія творы. Наогул знаходзіцца ў творчай атмасферы і не быць захопленым натхненнем немагчыма. Усё кіраўніцтва газеты, нягледзячы на велізарны аб'ём іншай працы, знаходзіць час на тое, каб пісаць свае аўтарскія глыбокія аналітычныя матэрыялы.

3 кабінета галоўнага рэдактара...

СЕМ РАЗОЎ ПЕРАЧЫТАЦЬ — АДЗІН НАДРУКАВАЦЬ

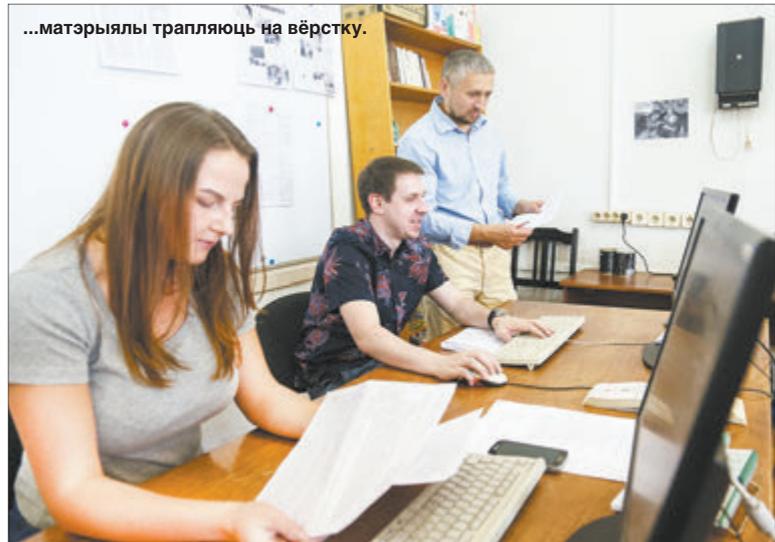
Каб пазнаёміцца з астатнімі супрацоўнікамі рэдакцыі, прасочым шлях аднаго тэксту на паласу. Пачынаецца ўсё, вядома ж, з ідэі. Тэму можна прапанаваць на планёрцы, абмеркаваць яе з кіраўніком свайго аддзела ці адразу ўнесці ў агульны план. Неабходна ёміста

Пасля гэтага накіроўваемся разам з тэкстам на вёрстку. Тут усім запраўляе зменны сакратар, які, як з канструктара, з розных па аб'ёме матэрыялаў складае кожны нумар газеты. Праца гэта, як можна сабе ўявіць, сапраўды ювелірная, бо газета павінна і выглядаць прывабна, і чытацца лёгка. Увогуле, каб расказаць пра ўсе правілы вёрсткі, трэба некалькі тамоў. З імі дасканала знаёмыя вярстальшчыкі, яны ведаюць, якім шрыфтам лепш зрабіць заглавак, а куды змясціць урэзку, дзе тэкст можна ўціснуць, а дзе крышчу падрэзаць фатаграфію.

Вернемся да распарадку дня — старонкі вярстаюцца па меры паступлення матэрыялаў. Першая, самая важная, часцей за ўсё рыхтуецца ў апошнюю чаргу. Але вёрстка — гэта яшчэ далёка не апошні этап. Калі паласа гатовая, яе раздрукоўваюць і адносяць ўсяму кіраўніцтву газеты, у карэктурі і дзяжурнаму. Дзяжурнымі па чарзе раз у месяц бываюць усе журналісты. Іх задача вельмі ўважліва прачытаць увесь нумар і правесці яго на прадмет граматычных і сэнсавых памылак. Тое ж самае робяць і ўсе астатнія, часта матэрыял на паласе праглядае і яго аўтар. Звычайна чытаць новы нумар пачынаюць бліжэй да дванаццаці гадзін дня, а заканчваюць каля васьмі вечара. Калі нумар цалкам адрэдагаваны, ён адпраўляецца ў друк, каб ужо на наступны дзень прыхільнікі газеты маглі знайсці яго ў сваіх паштовых скрынях або ў газетных кіёсках.

Аднак усе вышэйпералічаныя — гэта яшчэ далёка не поўны штат супрацоўнікаў выдання. Аддзел маркетынгу, пісьмаў, бухгалтэрыя, тэхнічная падтрымка, сакратары, загадчык гаспадаркі, кур'еры, вадзіцелі... Кожны ўносіць свой уклад у адладжанае функцыянаванне складанага механізму пад назвай газета «Звязда». І заўважце, ён працуе практычна безупынку ўжо на працягу ста гадоў — дзень за днём, дзень за днём...

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by

...матэрыялы трапляюць на вёрстку.

10-й вечара. У якасці велізарнага бонусу — кожны раз новыя падзеі, месцы, людзі... І само асроддзе. Дзе яшчэ разам гуртуюцца эксперты практычна па ўсіх сферах жыцця? А журналістаў, якія доўга працуюць з адной тэмай, няхай гэта будзе медыцына, адукацыя або спорт, па-іншаму і не назавеш: паступова яны пранікаюць у самыя тонкасыя яшчэ аднаго рамяства.

Аб самой прафесіі журналіста ў аўдыторыі, якая «паглынае» вынікі яго працы, уяўленне часцей за ўсё

кожнага чакае свежы, з яшчэ храбусткімі старонкамі нумар газеты, таму ўсе абавязкова пачынаюць раніцу, як джэнтльмены з класічных англійскіх раманаў. На тое, каб ацаніць новы выпуск і праглядаць апошнія навіны, ёсць гадзіна. Роўна а дзясцят — планёрка ў кабінце галоўнага рэдактара. Разам з ім там збіраюцца намеснікі, рэдактары аддзелаў, іншыя журналісты, у якіх ёсць цікавыя прапановы ці меркаванні, адказны сакратар і дзяжурны. На парадку дня — разбор

каб адпавядаць патрабаванням сур'ёзнага выдання.

За час супрацоўніцтва са «Звяздой» я паводле сваіх назіранняў склаў сваеасаблівы зборны партрэт рэдактара газеты, пачынаючы з канца 60-х гадоў. Думаю, чытачам будзе цікава. Значыць, ён, рэдактар: 1. Добра ведае афіцыйную і неафіцыйную гісторыю Беларусі і суседніх дзяржаў; 2. Сумленна і кваліфікавана абараняе дзяржаўныя і нацыянальныя інтарэсы; 3. Клапатліва, не шкадуючы ні часу, ні здароўя, робіць усё неабходнае дзеля захавання высокага аўтарытэту газеты як вядучага беларускамоўнага, інфармацыйнага і ідэалагічнага органа Рэспублікі

Беларусь; 4. Эканомны (але не сканра) у расходаванні сродкаў; 5. Не паважае выскачак срод свайго работнікаў; 6. У меру раскаваны і дэмакратычны ў побыце і ў жыцці.

Добра ведаю, што журналісты, усе супрацоўнікі «Звязды», робяць усё магчымае, каб адпавядаць высокім патрабаванням няпростага часу.

Шчыра віншую супрацоўнікаў «Звязды» са 100-годдзем з дня нараджэння іх паважанага газеты. Жадаю ўсім моцнага здароўя і новых поспехаў у жыцці і працы.

Яўген БАРАНОЎСКІ,
кандыдат гістарычных навук,
дацэнт.

ГАЗЕТА «ЗВЯЗДА» — МОЙ ЖУРФАК

Што стаіць за выразам «Газета «Звязда»? Многае. Што да мяне, то за ім, у першую чаргу, паўстае вобраз высокакваліфікаванага калектыву, які ў свой час даверыў мне, гісторыку-патчкоўцу, друкавацца на старонках аўтарытэтнага выдання.

Мой першы артыкул у «Звяздзе» ўбачыў свет у канцы 60-х гадоў. Ён быў надрукаваны ў сувязі з рэабілітацыйнай былога польскага грамадзяніна, супрацоўніка Наркамзема БССР Стэфана Лявонцэвіча Гельтмана і яго жонкі, удзельніцы выпуску першага беларускага лемантара. З таго часу я друкаваўся ў «Звяздзе» шмат разоў, набываў досвед журналісцкай працы,

• Тэлеграфным радком

Грамадскае аб'яднанне «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны» віншуе ўвесь калектыў рэдакцыі газеты «Звязда» са 100-гадовым юбілеем.

На працягу ўсяго перыяду газета радавала свайго чытача найперш выдатнай беларускай мовай, вострымі публіцыстычнымі матэрыяламі, бо ўсе супрацоўнікі гэтага перыядычнага выдання былі патрыётамі Беларусі і імкнуліся адлюстроўваць сваю пазіцыю. Мы ўпэўненыя, што калі вы будзеце захоўваць лепшыя журналісцкія традыцыі — гэта будзе спрыяць і далейшаму поспеху адной з найстарэйшых газет нашай краіны.

Мы жадаем усім вам добрага здароўя, выдатнага настрою, моцы і аптымізму.

І няхай газета «Звязда» заўсёды будзе цікавай і запатрабаванай для многіх чытачоў.

Старшыня ТБМ Алег ТРУСАЎ.

«Бо «Звязда» бывае рознай»

...Газет і часопісаў у нашу хату, у нашу сям'ю заўжды прыходзіла шмат. З некаторымі пакрысе расставаліся, а вось «Звязда» і была, і ёсць. Шмат таму прычын. Раскажу пра дзве.

Неяк раз, атрымаўшы свежы нумар газеты, я разгарнула яе і ўбачыла здымак, на якім побач стаялі дзве крамкі — прадуктовая і рытуальная. «Як ні смачна ты ясі, а богу душу аддасі», — падумала я. І гэты радок, гэты варыянт падпісу да здымка адважылася паслаць у рэдакцыю.

Помню, як чакала публікацыі, помню, як убачыла сваё прозвішча сярод іншых. І тады ж зразумела, што маё жыццё... змянілася, стала больш цікавым, змястоўным.

Шаснаццаты год я ўдзельнічаю ў конкурсе «Хто каго?» Трохі пазней стала пісаць і ў сваю любімую рубрыку «Алё, народ на провадзе!» Не ўсе з маіх баек ды ўспамінаў там друкаваліся, але было чаканне, былі і засталіся «вясёлыя і праўдзівыя гісторыі...», якія нам, пазаштатным аўтарам, падвышалі аўтарытэт і веру ва ўласныя сілы.

...Пашчасціла мне і на сустрэчы са звяздоўскім дэсантам. Помню, ён меўся прыбыць у Вілейку, запрашаў падпісчыкаў...

Кінула ўсё і з вёскі за 30 верст паехала.

Па дарозе хвалялася, думала, з кім пабачыцца, што скажу? А сустрэлася — нібы з радні!

На другую сустрэчу ўжо ехала з думкай, што мяне, можа, нават чакаюць.

І гэта сапраўды было так...

Мы, удзельнікі звяздоўскіх конкурсаў — на лепшы падпіс да здымка, на лепшую праўдзівую гісторыю, — жыўчы ў розных кутках Беларусі, сталі сябрамі, камандай, бо ў нас агульны інтарэс.

Без яго, без газеты, без творчасці я проста не ўяўляю свайго жыцця.

Я сябрую са «Звяздою»

І люблю яе за тое,

Што яна бывае рознай:

І сур'эзнай, і ўзнёслай.

І гарэзніцаю прастай...

Што вядзе з людзьмі размову

Мілагучным нашым словам!

Што заўжды была сардэчнай...

Дык шчыруй жа... векавечна!

Любоў ЧЫГРЫНАВА,

г. Мінск.

Чытачам патрэбны добры настрой

...Мяне «Звязда» прываблівае перш за ўсё тым, што шануе родную мову. Ну і, вядома, шырокім дыяпазонам тэм, даступнай формай выкладання. З ахвотай чытаю тэматычныя старонкі пра здароўе, «Жырандолю», артыкулы Сяргея Куркача, Віктарыі Целяшук, «Мясцовае самакіраванне», жыццёва-філасофскія артыкулы Алены Ляўковіч...

Люблю апошнюю старонку за календар, крыжаванкі і гумар (апошняга пажадана больш, бо чытачам патрэбны добры настрой). Незвычайныя факты друкуюцца пад рубрыкай «Замор'е»...

А яшчэ хачу ўспомніць прыемны эпізод: у канцы 90-х я была на свяце пісьменства ў г. п. Мір, пачаставалася пірагамі ў павільёне «Звязды», пазнаёмілася з цудоўнымі людзьмі — на той час галоўным рэдактарам Уладзімірам Наркевічам і супрацоўніцай Валянцінай Доўнар.

На ўспамін аб гэтай сустрэчы застаўся цудоўны зборнік прыпевак «Народ спявае пра сябе». Я і цяпер яго перачытваю: творчасць чытачоў не страціла сваёй актуальнасці. А таму — са святам!

Раіса ХВІР,

г. Нясвіж.

• Тэлеграфным радком

Няшмат у краіне газет, якія могуць ганарыцца такім працяглым жыццём.

Для мяне і «Звязда», і мова — нібы хлеб на стале, што патрэбна заўсёды.

Дзякуй за вашу працу, за надрукаваныя некалі верш Івана Курсевіча «Матчына мова, што з табой стала?..» Думаю, многіх ён прымусяў задумацца. А таму — «Звяздзе» — новых удалых публікацый, новых чытачоў і падпісчыкаў — на новыя сто гадоў!

Вячаслаў САСНОЎСКІ,

г. Мінск.

...Найстарэйшай газеце Беларусі шчыра жадаю вялікага тыражу і прыбытку, удзячных чытачоў і аўтараў.

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

Дзякую доли, што сем гадоў, два месяцы, пятнаццаць дзён (1965—1972) працаваў у «Звяздзе». Ніколі не забуду ўрокі яе таленавітых і мудрых супрацоўнікаў Раісы Самусенкавай, Васіля Пыжкова, Пятра Казялецкага, Івана Казлова, Барыса Стральцова, Алеся Траяноўскага...

У памяці дзюбацкія парады, выслоўі, жарты і пяцідзесяцігадовы юбілей «Звязды».

Дык няхай жа іх будзе шмат!

Валер САНЬКО,

г. Мінск.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.37	20.52	15.15
Віцебск —	5.22	20.46	15.24
Магілёў —	5.27	20.42	15.15
Гомель —	5.29	20.33	15.04
Гродна —	5.53	21.06	15.13
Брэст —	5.59	21.01	15.02

Месяц

Поўня 9 жніўня.
Месяц у сузор'і Рыб.

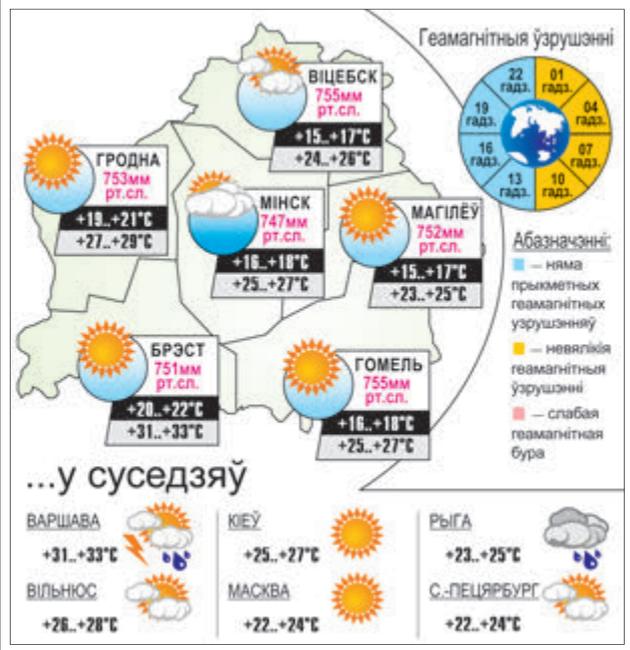
Імяніны

Пр. Анфісы, Марфы, Клімента, Мікалая, Навума, К. Ірыны, Клary, Тэрэзы, Эдзіты, Рамана, Рамуальда.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

9 ЖНІЎНЯ

1850 год — дата нараджэння Рудольфа Абіхта, нямецкага філолага-славіста, аднаго з першых даследчыкаў, перакладчыкаў і папулярызатараў беларускай культуры ў Германіі. З 1900 года прафесар славянскай філалогіі Уроцлаўскага (Брэслаўскага) універсітэта. У 1917—1918 гадах выкладаў беларускую мову ў Свіслацкай семінарыі. Пры яго садзейнічанні ў Берліне ў 1919 годзе быў выдадзены зборнік па гісторыі культуры і геаграфіі «Беларусь», у якім змешчаны пераклад Абіхта на нямецкую мову вершаў «А хто там ідзе?» і «Роднае слова» Я. Купалы, аповесць «Бунт» Я. Коласа, беларускія казкі і песні. У працах «Паказальнік крыніц Супрасльскага рукапісу», «Слова пра паход Ігараў» даследаваў старабеларускія помнікі. Памёр у 1921 годзе.

1893 год — нарадзілася Вера Васілеўна Халодная, руская актрыса перыяду нямога кіно, зорка рускага дарэвалюцыйнага экрану. У кіно здымалася з 1914 года. Іграла галоўным чынам у салонных драмах і меладрамах, ствараючы абаяльны

лірычны вобраз прыгожай, самотнай жанчыны, падманутай або незразумелай. Здымалася ў фільмах: «Міражы», «Маўчы, сум, маўчы», «Жывы труп», «Апошняе танга» і іншых.

1902 год — 115 гадоў таму нарадзіўся (Расія) Панцеляймон Кандратавіч Панамарэнка, партыйны і дзяржаўны дзеяч, адзін з арганізатараў і кіраўнікоў антыфашысцкага падполля і партызанскага руху ў Вялікую Айчынную вайну член Ваенных саветаў Заходняга, Цэнтральнага, Бранскага франтоў. У 1942—1944 гадах — начальнік ЦШПР пры штабе вярхоўнага Галоўнакамандавання. Адзін з распрацоўшчыкаў і кіраўнікоў аперацыі «рэй-

кавая вайна». У 1944—1948 гадах — Старшыня СНК (з 1946 года — Савет Міністраў) БССР. Затым працаваў у ЦК КПСС, быў міністрам нарыхтовак СССР, узначальваў казахстанскую партыйную арганізацыю. З 1955 года — Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол СССР у ПНР, Індыі і Непале, у Нідэрландах. Памёр у 1984 годзе.

1942 год — у блакадным сімфанічным аркестрам Ленінградскага радыёкамітэта была выканана 7-я («Ленінградская») сімфонія Д. Д. Шапастаковіча. За дырыжорскім пультам стаяў Карл Ільіч Эліасберг. Гэтая прэм'ера асобным радком увайшла не толькі ў летапіс блакаднай эпопеі, але і ў гісторыю сусветнай музыкі як факт бяспрыкладнай мужнасці людзей мастацтва. У памяць аб гэтай падзеі на будынку Вялікай залы філармоніі ўстаноўлена мемарыяльная дошка.

Было сказана

Алесь ЗВОНАК, паэт:
«Багаты духам той, хто дорыць многа, Убогі — хто не дорыць, а бярэ».

УСМІХНЕМСЯ

— На каго вучышся?
— Эканоміка і кіраванне на транспарце!
— Так бы адразу і сказаў — на кандуктара.

Бясконца можна глядзець на тры рэчы: як гарыць агонь, як цячэ вада і як вам заўтра ісці на работу, а мне не.

Хатняя замалёўка:
— Ну ты зусім ужо...
Прышла ноччу п'яная!
— Ды якая п'яная?! Мы выпілі крыху! Я нават посуд памыла!
— Ага, алеем!..

Альбо дазвольце свабодны продаж зброі, альбо забараніце вольны продаж караоке.

У сувязі з выходам святочнага нумара чарговы выпуск праекта «Мясцовае самакіраванне» выйдзе заўтра, 10 жніўня.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЯ, ВЫДАДЗЕННЕ НАМІСТЭМ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕННЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.
 РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.
 Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»».
 НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
 ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.
 Аутары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviadzda.by>;
e-mail: info@zviadzda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviadzda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
 Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.
 Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 3048.
 Нумар падпісаны ў 19.30
 8 жніўня 2017 года.